

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Megoldás.

Budapest, május 3.

(v.) Csonka, oktalan és izléstelen volna az összeférhetlenségi akció a főrendekre való kiterjesztés nélkül. Pedig a nemzet házagtalan, okos és a józilsnek megfelelő megoldását várja az összeférhetlenségi kérdésnek. Épp ezért rokonszenvesnek találtuk a junktim eszméjét, amelyet tegnap a bizottságban több oldalról és különféle alakban fölvetettek. Könnyű szívvel mégis mért törődünk hát bele a junktim elejtésébe? Ha helyes az eszme, mért nem ragaszkodtunk hozzá? Van erre sok jó és alapos okunk. Közülük a főbbeket hadd mondjuk el a következőkben.

Politikai szempontból és a méltányosság szempontjából is nem az a kívánatos, hogy az országgyűlés mindkét házában egyszerre lépjen életbe az összeférhetlenségi törvény, hanem az, hogy a főrendek se kerüljék el az új rendezést s ennek olyikukra nézve terhes következményeit. Az érdek-inkompatibilitás, amelyet eddigelé egyedül az alsóház ismert, terjedjen ki ezental a felsőházra is: a célt mi ebben látjuk, csakis ebben. Hogy aztán az életbeléptetés a főrendeknél most mindjárt, vagy egy esztendő múlva történik-e, az másodrendű dolog. Sokan vagyunk, akik jobb szerettük volna, ha az új jogrend egyszerre érvényesül az egész vonalon. De pusztán ezért nem tennők kockára a reform sorsát s nem támasztanánk a javaslattal szemben semmiféle nehézségeket. A javaslatba a miniszterelnök betoldotta a főrendházra való kiterjesztés elvét, azzal a törvényhozási utasítással, hogy e tárgyban külön törvényjavaslat lesz beterjesztendő. Megvalljuk, e betoldás nélkül mi a javaslatot nem tartottuk volna elfogadhatónak. Másfelől azonban nem

értjük azokat, akik a reformot értéketlenek, visszadobandónak mondják pusztán azért, mert nézetük szerint a miniszterelnök auspiciuma alatt történt betoldás tulságosan elméleti értékű s nem nyújt elegendő biztosítékot a konkrét megvalósítás tekintetében. Elemezzük csak kissé a garancia kérdését. Mi úgy látjuk, hogy a betoldás kettős biztosítékot teremtett: egy dologit és egy szubjektív természetűt. Az első abban áll, hogy a törvény elvben kimondja már most a kiterjesztést, sőt törvényjavaslat előkészítésére és beterjesztésére is ad utasítást. Ezzel a törvényhozás már előre lekötötte a maga akaratát. Nem azt igéri, hogy fontolóra fogja venni a kiterjesztés kérdését, hanem becikkelyezi az elvet s a lex ferenda számára csupán a mikor és a miként kérdését tartja nyitva. S ezt nem a képviselőház mondja ki egy határozatban, hanem valamennyi törvényhozási faktor együttvéve — a képviselőházon és a koronán kívül tehát a főrendház is — magába a törvénybe igtatja be. A kérdés immár csak az, megszavazza-e a főrendház a javaslatot a miniszterelnök betoldásával együtt? A főrendi értekezlet lefolyása még erre sem nyújt biztos reményt. A főrendi urak, mint tudjuk, idegesen berzenkednek a kiterjesztés ténye ellen; kitelik tőlük tehát, hogy visszautasítják a kiterjesztés elvét, ha becikkelyeztetik, bizonyára mielőbb ténynyé fog átalakulni. Ha megszavazzák, rendben vagyunk. Akkor a főrendház erkölcsi és politikai kötelezettséget vállal, amely alól nem fogja magát kivonhatni. Ha pedig visszautasítja, nos, akkor majd számolunk vele. Akkor előáll egy konfliktus, amelyben a kormány az egész demokrácia élén fogja a főrendi önzést ostromolni; s hisszük, sőt tudjuk, hogy ez ostrom győzedelmes lesz. Várjuk hát be a főrendek határozatát. Lássuk, lesz-e a méltóságos gyü-

lekezletnek kedve a noblesse oblige elvét kinyújtolni.

Még erősebbnek tartjuk a szubjektív biztosítékot. Azzal, hogy Széll Kálmán toldotta be a kiterjesztés elvét a javaslat szövegébe, ez az elv kiegészítő részévé lett a miniszterelnök programjának. Maga az ellenzék is elismeri Széll Kálmánról, hogy politikai ígéreteit feltétlenül beváltja. Harmadfél esztendő kormányzata alatt olyan eset volt akárhány, hogy megtette azt is, amire ígérettel nem kötelezte el magát; de arra példa egyetlenegy sem akadt, hogy meg ne tartotta volna azt, amit megígért. Az őszinteség, a lojalitás és az adott szó szentsége alkotják egyik uralkodó vonását a Széll Kálmán államférfiui egyéniségének. A szabadelvűpártot pedig a politikai bizalom kapcsa fűzi a kormányelnökhöz. E bizalom nemcsak jogokat ad a pártnak, hanem köteleléseket is ró reá. E kötelelések legelseje az, hogy amire magát a miniszterelnök törvényben kötelezi, arra nézve kételkedés ne merüljön föl a saját pártfelei részéről. Ennél kevesebbet igazán nem követelhet pártvezér a hiveitől; sőt merjük állítani, hogy ennyi bizalmat Széll Kálmán még politikai ellenfeleitől is megérdemel.

Elmondhatjuk ezek után, mért nyugodtunk bele a junktim elejtésébe. Megnyugodtunk benne, mert a junktim voltaképpen megvan. Nem úgy szól ez a meg nem írott junktim, hogy az összeférhetlenség az országgyűlés két házában egy napon lép életbe. Hanem szól igenis úgy, hogy a jövő országgyűlés egyik legelső feladata lesz a főrendekre való kiterjesztés konkrét megvalósítása. Széll Kálmán, aki maga módosította bele a javaslatba a kiterjesztés elvi kimondását, majd fog róla gondoskodni, hogy a főrendek ezt a toldást megszavazzák. Ha visszautasítanak, ő fogja ellenük a harcot fölvenni. S ha felveszi ezt a harcot, szövetségesül melléje szegődik az egész

TÁRCA.

„Fin de saison.“

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Ivánfi Jenő.

Páris, április 30.

A két Salon csak most nyitotta meg tárlatait; a grand prix napjától még néhány hét választ el, de a párisi saison mégis véget ért. Ilyen időtáiban érkezve Párisba, az ember úgy érzi magát, mintha hajnali órákban bevetődik a kiürült táncterembe, ahol egész éjjel mulattak. Ami e pillanatban Párisban látható, az a nagy saisonnak csak hulladéka.

Pedig milyen szép most Páris! Ez a friss, úde, igazi tavasz. Egészen más ez, mint a délvidékek örökös, egyhangú zöldje, amiben van valami, ami nyugtalanítja az embert, valami, amitől félünk, valami, ami szinte természetellenes. Soha sem felejttem el azt a téli reggelt, amikor Rómában a Kolosseum falai között állottam. A nap melegen sütött, de ez a melegség szokatlan, kellemetlen volt, mert néhány lépéssel távolabb, az árnyékban, a mohos kődarabok tövében, finom kis jégfáló csillogott. A fű szinte fázott a rengeteg falak árnyékában és mintha vissza akart volna bujni a földre. Minden pillanatban attól félttem, hogy ez a végtelen időkbé ásitó rom egyszerre csak megfagy és jéggé dermedt mindent, ami közelében áll.

De itt a Bois de Boulogne lombjain látszik a természet fiatalága, öröme, érzik a tavasz lehellete.

Megállók a Grand Palais bejárata előtt,

visszanézek az Etoile felé és azon tündööm, hogy vajjon érdemes-e itt hagyni ezeket a szép zöld fákat, a ragyogó napot — azért, a mit odabent a Grand Palaisban mutogatnak!

Megszokott, közönséges dolog, hogy kárhozzatjuk a jelent, nyugtalanokunk a jövőért és sajnálkozással tekintünk vissza a múltba. És mégis ha az ember végig nézi a Grand Palais két kiállítását, igazat ad azoknak, akik aggódva hivatkoznak a francia festészet dicsőséges múltjára.

A két Salon: a Société nationale des beaux-arts és a Société des artistes français ez idén kénytelen volt megosztani a Grand Palais helyiségein. Hajdan, mikor a champs-elyséei Salon a Palais de l'Industrie, a másik pedig a Champs de Mars-on rendezte kiállításait, a két iskola közelebb állott egymáshoz, mint most, mikor egymás tőszomszédságába jutottak.

Az ellentét sohasem volt olyan éles, mint e pillanatban. Egyik a mult citadellája, másik a jövő reménysége. Egyik részen az akadémia és a konvencionális formák halott szürkesége; a másikon független ifjúság és szabad művészet.

De a régi táborban is vannak újítók. Ig7 például Henri Martint sem egyéni temperamentuma, sem művészi lénye nem fűzi a hivatalos akadémiahoz és mégis a Champs-Elysée-re küldi képeit. Viszont Carolus Durant, dacára hogy elnöke a Champs de Marsnak, sem nem újító, sem nem forradalmár és portréit semmiben sem különböznek azoktól, amelyek Benjamin Constant vagy Bonna, Henner vagy Jules Lefebvre művészi bélyegét viselik magukon.

Világos, teljes képet adni a két Salonról e helyen lehetetlen. Ez a — nem tudom hány négyzetkilométernyi festmény, ami itt össze van halmozva, nem sok teemető zsenit revalál.

Az ujak között a legünnepelebb Cottet.

Mestere, teremője egy sajátos iskolának. Huszonnégy éves korában elhagyja Páris és Bretagneba utazik. Keres egy kedvre való zugot, a legvadabbat, a legszomorubbát és ott letelepszik. Es éveken keresztül festi ezt a sötét vidéket minden keserűségével, gyilkos, dühöngő tengerével, szürke gránitból épült házaival, mindig feketébe öltözött lakóival, akiknek észjárása nehéz, lassu, viselkedésük ügyetlen és akik nem nevetnek soha. Egyre megújuló, szakadatlan, fáradtságot nem ismerő megfigyeléssel mélyen hatol be a sötét világ rejtelmeibe és mikor már teljesen föliszerte, sajátjává tette — akkor művészi lénye egyszerre kiszélesedik. Mindazt, amit a valóság elébe kínált, az élet kiáltó igazságát, sajátos akcentusát, mindazt, ami ebben örökké igaz, mélyesen emberi, változatlan: sajátos stíluszerűséggel juttatja kifejezésre.

Közel egy félszázadéve annak, — mondják a franciák, — hogy ez nem történt. Puvis de Chavannes óta nem.

A színházak egy-egy elkésett premiéreből keresnek vigasztalást a haldokló szezon szomorúságáért.

Hervieu és Capus vállalkoztak a szezon végének megmentésére. Capusnak sikerült, Hervieunek kevésbé.

A németek szatirákat írnak. Durván kiélezett tendenciát látunk Hauptmann és Dreyer legújabb darabjaiban. Vilmos császár intimitása Begas szobrászsal egész külön litteratúrát teremtett, amelynek a morálja az, hogy igazi művész nem léphet udvari szolgálatba és nem dolgozhatik fejedelmi megrendelésre. Hát érdemes ezért drámát írni? A lángész lángész marad, a remekmű remekmű lesz, ha a mester imperátorral,

közvélemény, ami biztossá teszi a főrendek ellenszegülésének kudarcát. Amit pedig Széll Kálmán törvénybe ígát s programjába bekebelez, írott malaszt az nem maradhat. A szabadelvű pártot a politikai bizalom, a közvéleményt harmadfelesztendő tapasztalás kötelezi, hogy feltétlen hitelt adjon Széll Kálmán törvénybe ígátott ígéreteknek. Ine a junktim. Forma szerint nem olyan, amilyent tegnap a bizottságban indítványoztak, de lényegét nézve teljesen megnyugtató és kielégítő. Ami hibája ennek a megoldásnak van, ugyanabban a formszerű junktim is leledzett volna. Azzal is megeshetett volna, hogy a főrendház visszaveti. Ezen a ponton tehát a főrendekkel való küzdelem eshetősége megvan így is, meg lett volna amugy is. De van ám egy igen nagy különbség, amely a mostani megoldásnak esik a javára. A formszerű junktim ugyanis bizonytalanná tette volna a képviselőházi reform életbelépésének időpontját, holott ez a megoldás kiemeli az új összeférhetetlenségi törvény azonnal való életbelépését a kockázatos eshetőségek ingoványából. Mi pedig, ugy érezzük, hogy a közvélemény épp erre veti a legnagyobb súlyt. A népképviselet tekintélyének parancsoló érdeke fűződik ahhoz, hogy az összeférhetlenségi kérdés legalább a képviselőházra nézve lekerüljön valahára a napirendről. Tudatos rágalmaknak, öntudatlan gyanúsításoknak kiapadhatatlan forrása volt ez a kérdés. Ami kinos incidens az utóbbi években közéletünket felzaklatta, egytől-egyig mind ebből a forrásból fakadt. Az a sok *cause célèbre*, aminek az összeférhetlenség vagy nyíltan adott táplálékot, vagy legalább ott lappangott a háttérben, lassan-lassan megörölte nemcsak a parlamentet mint intézményt, hanem még magát a népképviselet elvét is megtámadta. Politikailag ez sorvasztotta, erkölcsi kórságba ez juttatta parlamentünket. Halaszthatatlan feladat immár a népképviselet erkölcsi és politikai regenerációja. Ezért tudunk mi megbarátkozni a formszerű junktim elejtésével, miután a miniszterelnök állásfoglalása a főrendházra való kiterjesztés elvét már most biztosítja, magát a konkrét választást pedig a közel jövőre kilátásba helyezi. E nélkül elfogadhatatlannak tartottuk volna a javaslatot; e megoldással, mely mindenkit kielégíthet, elesik a reform halogatásának nemcsak minden komoly oka, hanem minden ürügye is.

vagy koldussal barátokozik is. Shakespeare nem Erzsébet királynő megrendelésére írta a *Windsoori vig néket*? Wagner nem volt bizalmas barátja a bajor királynak?

Ezzel ellentétben a franciák *tézis-áramát* irnak. Főállítanak egy filozófiai, szociális, vagy pszichológiai tételt és a köré csoportosítanak egy csomó jól-rosszul megrajzolt figurát.

Ilyen a Hervieu legújabb darabja: *La course du flambeau*. A tézis ez: az anya földalozza magát gyermekéért, lop, öl, boldogtalan lesz és a gyermek otthagyja az anyát — léreért. És ez így megy tovább nemzedékről nemzedékre — változatlanul, egyformán: — *la course du flambeau!*

A kvalitások, amelyeket Hervieu a tézis szolgálatában forgalomba hoz, nem éppen elsőrangúak. Nem látunk sem meggyőző erejű karaktereket, sem mely pszichológiai megrajzolt szenvedélyeket, sem művésziileg fölépített szituációkat. Egy-egy melegebb hang, a dialog közvetlensége, ez minden, ami érdeklődésünkhez közel jut. De az egész olyan mesterkelt, olyan erőszakolt, a tézisnek olyan minden áron való bizonyítása, hogy az egészet egy nagy hazugságnak nézzük. *Dejanenak* az anya szerepében egy pár igazán nagy momentuma van és ez a Vaudeville legújabb vállalkozásának egész művészi jelentősége.

Sokkal szerencsésebb volt *Capus*.

— Várom a — *szerencsém*. Meg vagyok róla győződve, hogy minden ember életében, ki nem nagyon ostoba, nem nagyon szerény, elérkezik a szerencse órája, az a pillanat, mikor a többi ember érette látszik dolgozni, mikor a gyümölcs önként jelentkezik neki, hogy szedje le. Ezt az órát nem a munka, nem a bátorság, nem a türelem hozza meg. Magától út váratlanul. És amíg nem ütött, addig hiába minden tehetség, minden erény, nem tehetünk semmit és nem vagyunk egyebek, mint szármával kitömött madárjeselek.

Igy okosodik Julien Bréard párisi ügyvéd,

BELFÖLD.

A képviselőház véderő-bizottsága báró Podmaniczky Frigyes elnöklésével ma ülést tartott, melyen a honvédelmi minisztérium részéről Gromon Deszö államtitkár volt jelen. A bizottság tárgyalás alkalmán a népfőiskelési felügyelésének részben való biztosításáról szóló törvényjavaslatot melyet Münnich Aurél előadó ismertetett és ajánlott el fogadásra, kiemelve azokat a fontos momentumokat, melyek a honvédelmi kormányt a törvényjavaslat benyújtására indították. *Latinovics Pál* hozzájárul a törvényjavaslathoz. Tóth János pártjának általános programjánál fogva sem fogadhatja el a törvényjavaslatot, amelyet egyébként is időszertelennek, szükségtelennek tart. Azt pedig, hogy a törvényhozás felhatalmazása nélkül 25 000 darab puskát a magyar fegyvergyárnál már megrendeltek és át is vettek, az alkotmányosság szigorú követelményeivel össze nem egyeztethető. Gromon államtitkár a törvényjavaslat tüzetes indoklásának kapasan felvilágosításokat ad a felvetett egyes kérdésekre és kimutatja, hogy ezt luxuskiadásnak egyáltalán nem lehet nevezni. Gyóffy Gyula pártoló felszólalása után a bizottság többsége elfogadta a törvényjavaslatot s jóváhagyta azt, hogy a honvédelmi miniszter a minisztertanács felhatalmazásával a Magyar Fegyver- és Gépgyár Részvénytársaságnál 25.000 darab ismétlőfegyvert megrendelt és átvett.

A horvát pénzügyi egyezmény. A magyar-horvát pénzügyi egyezmény tárgyában kiküldött regnikolári bizottság ma délután tartotta a horvát bizottsággal való együttes ülését. Mind a két bizottság tagjai teljes számban megjelentek. A kormány részéről jelen voltak Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László pénzügyminiszter, Popovics Sándor miniszteri tanácsossal, Cseh Ervin horvát miniszter és gróf Khuen-Héderváry horvát bán.

Széll Kálmán miniszterelnök, üdvözölve a két bizottságot alakulásra szólította fel őket. Elnökök dr. Francisci Henriknek, a horvát bizottság elnökének indítványára Tisza Kálmánt, a magyar bizottság elnökét jegyzőkké pedig dr. Falk Miksát és Egersdorfer Sándort választották meg.

Tisza Kálmán, elölglalva az elnöki széklet, kérést intéz a bizottsághoz, vajjon most is ugyanazt az eljárást akarja-e követni, amelyet 1889-ben követett az együttes ülésnél, midőn tudvalevőleg a két bizottság értekezleté alakulva, bizalmasan tárgyalta a kérdéseket és az eredményeket mondták ki mint határozatokat a nyilvános ülésben.

Dr. Frank, a horvát bizottság tagja, kívánatosnak tartotta, hogy még egy második elnök is választassék a horvát tagok közül, de miután az alakulás már megtörtént, belenyugszik Tisza elnökségébe és csak a maga álláspontját akarta jelezni.

Gyurkovics György az eljárás módjára nézve Tisza Kálmán javaslatát mellett nyilatkozik.

akinek van ugyan tehetsége, de nincsenek pereit. Ez a Julien Bréard a *Capus La reime*-jének hőse és okoskodása a *Capus* darabjának morálja. A darabnak nagy sikere volt a Variétében, nemkülönben *Capus* másik darabjának a *Petite Fonctionnaire*-nek, melyet két héttel utóbb játszottak a Nouveautésban.

A *Porte St. Martin*ben *Sienkiewicz Quo Vadis*-t játszik.

Nagyobb méltatlanság talán még nem történt lángelmű poétával, mint az, ami a *Porte St. Martin*ben *Sienkiewicz*-cel történik. A franciák bámulata méltó generozitással odaállították a nagy lengyelt az egész emberi univerzum bámulata elé és most egy Neró kegyetlenségével tűrik, hogy napról-napra pellengéren áll a *Porte St. Martin* színpadán. A *Sienkiewicz regénye* egy óriás munkája, aki csakánnyával rengeteg sziklafalból hatalmas Jupiter-fejet hasított, amely szinte félelmetes erővel nyúlik fel az égbe. És közönséges színpadi mesterelemek hozzá mertek nyulni, apró papíros- meg vászondarabokból összerakták egyes részeit és most komédiát csinálnak belőle. És ezt a komédiát a francia kritika — komolyan le-tárgyalta.

A *Théâtre Français* megiltjodva került ki a lángok közül. De ezek a falak, amelyek diszessebbek, ragyogóbbak a régiéknél, belől, ugy látszik, rothadni kezdenek.

A *Théâtre Français* művészi köztársasága mintha túlélte volna magát és önkormányzatának régi konstitúciója mintha utját állaná művészi fejlődésének. A moszkvai dekrétum egyik paragrafusa minden szerepkör keltés betöltését rendeli, de az első szereplőnek jogot ad mindaddig megtartania szerepét, amíg akarja. Ebből azután az következik, hogy a *Théâtre Français*nak ötven esztendőes naivái és hatvan felé járó szerelmes színészei vannak. Ezen akarnak most segíteni új törvényekkel. *Claretie*, a szépművészeti miniszter-

Széll Kálmán miniszterelnök szintén hozzájárul ehhez a javaslatához, hangsúlyozván, hogy az értekezlet tárgyalásai szorosan bizalmas természetűek és a nyilvánosság elé ne kerüljenek.

A két bizottság azután átalakult értekezleté és általános tárgyalás alá vette a függő kérdést. A tárgyalásban hallomás szerint dr. Frank a maga különvéleményében jelzett álláspontot védelmezte, míg *Tomasich Miklós* a horvát bizottság többségének nézeteit juttatta kifejezésre.

Szóltatták azután még *Tisza Kálmán* elnök, Széll Kálmán miniszterelnök, *Falk Miksa* előadó és végül határozatba ment, hogy az anyagnak a plenárius ülések számára való előkészítését albizottságra bizzák, melynek tagjaivá magyar részről dr. *Falk Miksa*, *Horvátszky Nándor* és *Wekerle Sándor*, horvát részről *Egersdorfer Sándor*, *Josipovich Imre* és *Tomasich Miklós* bizottsági tagokat választották.

Ezzel az értekezlet, mely délutáni 5 órától esti 8 óráig tartott, véget ért. Az albizottság holnap délelőtt 11 órakor fogja első ülését tartani.

A katolikus autonómia. A katolikus autonómiát szervező kongresszus 27-es bizottsága tudvalevőleg dr. *Hortoványi József*et bízta meg a fővárosi katolikus önkormányzat szervezésének kidolgozásával. Dr. *Hortoványi József* a megbízásnak már megfelelt és a 27-es bizottság már legközelebb tárgyalja az előadói tervezetet. *Hortoványi* értékes munkálata szerint a fővárosi római katolikus önkormányzatnak szervezete két részből áll: a) *hítközségek* és b) *központi választmány*. A *hítközségek* az egyes római katolikus plébánia területén lakó r. kath. hívek alkotják. A kerületi hítközségek önkormányzatát a plébániai kerületi közgyűlés és a hítközségi képviselőtestület intézi. Amanak tagja minden választó és elnöke a kerület plébánosa, világi részről a közgyűlés által választott világi elnök. A hítközségi képviselő testület tagjai: a) A kerületi közgyűlés által választott 60 tag. b) A főváros mint kegyur a főváros közgyűlése által választandó hat—hat kath. bizottsági tagot küld minden kerületi hítközségi képviselő-testületbe. c) A kerületi plébános. d) A kerületben levő férzfizárak és kath. tanítványok főnökei. A plébános által bejelentendő két kerületbeli káplán és a kerületben alkalmazott minden tíz hitoktató után egy választott hitoktató. A szervezet megállapítja a hítközségi testület hatáskörét. A *központi választmány* az összes kerületi képviselőtestületei felett áll és a következő módon alakul:

Minden kerület képviselőtestülete a kerületi kath. választóból 3 egyházi és 6 világi tagot relatív szó-többséggel 6 évre választ a központi választmányba. A főváros, mint kegyur saját képviselőtestületéből választott 3 egyházi és 6 világi katolikus bizottsági tagot küld ki, az így választott és kiküldött tagok képezik a székes fővárosi katolikus központi szervezetét: a) központi választmányt. A székes főváros közgyűlése által kiküldendő 6 tag lehetőleg a fővárosi katolikus főtisztviselőiből, (őpolgármester, polgármesterek, tanácsos stb.) választandó. Az így megalakult központi választmányunk hiva-

rel egyetértve meg akarja változtatni a Théâtre Français belső szervezetét, de sokan attól félnek, hogy ezzel összeomlik az intézet egész művészi konstrukciója.

Sardou Patrie-jának előadásán láttam viszont a *Français*it.

Szomorú dolog, hogy a Molière háza napról-napra a *Patrie*-t hirdeti.

Ez a darab a kiállítás idejére volt szánva az idegeneknek, mint egyszerű panoráma. Annak bevált volna. De — édes istenem! — hogy szabad ezt összemérni a *Hugo Viktor* költészetével?!

Hol van a *Hugo Viktor* hatalmas fantáziája, fényes, naivitásában főséges romantikája? Hol van a nyelv lebbvő hatalma, amely masszivitásával betelkedi a biblia nyelvének őserjeivel? Ez a tehetetlen erőlködés az önfeláldozó hazafiság martírságán, ez az üres játék a szentenciák raffinált szóvirágival ma már nem hat meg senkit. És az az infámis asszony, aki bestialis szerelmével a németalföldi szabadságharc hősei közé tolokodik, — igen esunya látvány. Tragédiája nem érdekel senkit. És hol van annak a kornak a szelleme? Hol van *II. Fülöp*, a kérielhetetlen, a sőt-lé, a nagy, a lángeszű diplomata, aki rettenetes Istenének oltalmában bizakodva a gránit Escorial szürke monasztériájából hallgatagon, szó nélkül, egy közmozdulattal, egy tekintettel rettegésben tartotta a világot és a németalföldi kalvinisták véreben fűrésztötte meg a keresztet? Milyen szánalmas az a *II. Fülöp*, akit *Sardou* odaállít a darab háttérbe.

Szinte menekültem a nézőtérrel, mikor az egyik felvonásnak vége volt. Fölmentem a színpadra. A *petite foyer des artistes* szebb, mint volt a tűz előtt.

Emlékezem, mikor évekkel ezelőtt először léptem át ezt a küszöböt. *Mouret Sully* vezetett végig a kis foyeren és rendre megmutogatta, megmagyarázta a sok műtárgy, szobor, kép, kézirat

talból tagja és egyházi elnöke: a püspöki helynök, akadályoztatása vagy széküresedés esetében a hercegprímás által kirendelt helyettes. Világi elnököt a központi választmány saját kebeléből titkos szavazással 3 évre, abszolút többséggel választ. A központi választmány tagjai hat évre választanak, de megbízásuk időközben is megszűnik, ha azon kérésüket, melynek alapján megválasztva vagy kiküldve lettek, elvesztették. A központi választmány saját kebeléből egy 15 tagból álló másodikok fejelelmi választmányt alakít, melynek hivatalból tagjai a püspöki helynök és az esperes. 13 tagot pedig relatív többséggel saját kebeléből választ. Elnöke a püspöki helynök, jegyzőjét az elnök nevezi ki.

A függetlenségi pártok egyesülése. A függetlenségi és 48-as Kossuth-párt belső életében sokkal nagyobb hullámzás idéz elő az Ugronékkal való egyesülés kísérletét, mint azt a be nem avatottak hiszik. Ezen a héten minden este igen számosan jelentek meg a pártkör József körüli helyiségekben, ahol egyébről sem folyt szó, mint Ugronék befogadásáról. Egyik este valóságos pártértekezlet fejlődött ki a magánbeszélgetésekből és ekkor egyesek egész beszédekert mondtak pro és contra. Leghatározottabban *Sturmann György* és *Thaly Kálmán* ellenzték az Ugronékkal való egyesülést az éppen jelen volt párttagok közül. Ugronék belépésének célszerűségét csak néhányan hangsúlyozták, a legtöbb párttag nem foglalt állást nyíltan. Érdekes volt *Mezőssy Béla* megjegyzése, aki azt hangsúlyozta, hogy az Ugronék bejövételével az az egyetlen eligazítható cél, hogy az összes függetlenségi elemek egybefoglaltassanak, korántsem éretik el, mert míg Ugronék tízen vannak, addig pártkörükön kívül álló függetlenségi képviselő hat van, névszerint: *Eötvös Károly*, *Madarász József*, *Luby Géza*, *Horváth Adám*, *Szalay Károly* és *Polónyi Géza*. Ha az ezekkel való teljes egyesülés egyidejűleg nem sikerül, úgy az egész függetlenségi koalíció illuzórium értékű. Az a hír, hogy Ugronék bejövetele esetén az anyapárt ama tagjai, akik leghatározottabban ellene voltak az egyesülésnek, névszerint: *Thaly Kálmán*, *Fáy István*, *Hentaller Lajos*, *Kiss Albert*, *Komjáthy Béla*, *Dienes Márton*, *Barta Ödön*, *Török Gyula*, *Sturmann György* kilépnek a pártkör kebeléből, már azért is illetéktelen híresztelésnek látszik, mert ezek közül eddig pártülésein egyik sem tett ilyen kijelentést. Az egész ügy jelenlegi stádiuma abban kulminálódik, hogy a Kossuth-párt többsége azt kívánja: oszlojon fel az Ugron-párt és azután jelentkeznek a feloszlatott párt tagjai közül ki-ki egyenként a függetlenségi párthoz való csatlakozásra. Ugronék álláspontja ellenben az, hogy az Ugron-párt mint ilyen nem oszlik fel, de a választási küzdelembe egyesült erővel s együttes működéssel indul a Kossuth-pártal. A két felfogás közt fennálló eltérés elsimításán dolgozik most *Kossuth Ferenc* és *Bartha Miklós*, de értesülésünk szerint ezen a ponton könnyen hajótörést szenvedhet az egész akció.

becsét, történelmi fontosságát. Egyszerre csak megállott egy besomózott kézirat előtt, gyöngéden megismogatta és felém fordulva így szólt: a *Comédie alapítólevele, Mohrér kézirata*.

A majdnem 300 esztendőes kézírás most is ott függ a falon. A tűz nem mert hozzányulni. És én most is Mounet Sullyvel, (aki ma este Rysor grófot játsza) sétálok körül a kis foyert és bennem mintha annak a néhány esztendőnek a tüze sok mindent elégetett volna! Egy fél életen keresztül szőtt álom megvalósulása volt akkor szemtől-szembe látni a *Comédie Française*-t, a misztikust, az ismeretlen, az ideált, amely csak mint sejtelen élt egy szegény vidéki gyerekszínész lelkében. Szemtől-szembe látni ezt a csudát, amelyről a hír színes meséket mondott, behatolni rejtelmeibe, fölismerni lényének körvonalait, megismerni művészetének törvényeit.

És most?! Lehullott a saisi fátýol az ismeretlenről és ki tudja, nem ért-e többet a sejtés illúziója, mint az álom megvalósulása? Milyen koldus az ember! Hogy omlanak össze lelkében az ideálok!

Ezen a kis foyeren keresztül tekintetem visszafordul Berlinbe és látom, milyen kegyetlenül, milyen szakadatlanul folytatják ott a harcot a csatáitelen legyőzött őriással. Látom a német császár aranyos esküjét, amint visszaveri a tél nap hideg sugarait a berlini Sieges-Alléban és eszembe jut Versailles; látom a német imperátort az udvari opera páholyában, amint hideg előzékenységkel tapsolja *Saint-Saëns* muzsikáját és eszembe jut Wagner; látom két nemzet génuszának a mérközését és látok egy új Sedánt, szomorubbát és megalázottabbat az elsőnél.

Mounet Sullyt jelenésére hívják.

Mosolyogva nyujtunk egymásnak kezét és én olyan szomorúan mentem vissza a Théâtre Française nézőterére.

Választási mozgalmak. *Apátiából* írják: Az apatini választókerület országgyűlési képviselőjét *Bedő Albert* volt államtitkár egy öttagú bizottság a napokban Budapestten felkérte, hogy a jelöltséget újból fogadja el. *Bedő* kijelentette, hogy a jelöltséget nem fogadja el, mert szülővárosában óhajt fellépni. A szabadalvupárt most valószínűleg *Fernbach Péter* földbirtokost fogja felléptetni.

Nemes-Ócsán Pogrányi József, aki a kerületet egy ízben már képviselte és *Molnár Ákos*, aki a mult választás alkalmával egy szavazattal bukott *Zámory Bóla*val szemben, jelöltették magukat, mint a függetlenségi és 48-as Kossuth-párt tagjai. Így a két Kossuth-párti fog megküzdeni a szabadalvupárti jelölttel. *Báró Podmaniczky Frigyes* a nemes-ócsai szabadalvupárt végrehajtóbizottságának küldött táviratában tudomásul adja a bizottságunk, hogy *Zámory Béla* a nemes-ócsai kerületben többé nem lép fel; egyuttal tudomásul veszi ifjabb *Eggenhofer József* nagybirtokosnak szabadalvupárti programmal való jelölését. A nemes-ócsai szabadalvupárt végrehajtóbizottságában nagy lelkesedést keltett a központ távirata, mert szerintük ifjabb *Eggenhofer József* választható csak meg e kerületben szabadalvupárti programmal. *Szél Kálmán* a hozzáintézett táviratra válaszképpen a következő sürgönyt küldötte a nemes-ócsai szabadalvútelnek:

Örömmel értesültem ifjabb *Eggenhofer József* jelöltetéséről és táviratukban foglalt azon szives kijelentésükről, hogy politikai irányomnak hívei. Fogadják őszinte üdvözetem kifejezését. *Szél*.

Alarm

az összeférhetlenség körül.

Budapest, május 3.

Riasztó hírek keringenek egy idő óta a szabadalvupárt környékén. Nagy forrongásról, szervezett fronderől, valóságos palotaforradalomról sutognak. Olyasmit is emlegetnek, hogy aláírásokat gyűjtenek az összeférhetlenségi törvény ellenzői és így szervezik a javaslat ellenzékét a pártban, sőt — a kivonulást. Igazi leicítáció folyik a frondörök számonkötésére, még pedig meglehetősen merész numerusokkal. A legvérmesebbek fölmennek egészen százig. Ennyire taksálják ugyanis azoknak a számát, akik már a szabadalvú párti oppozícióhoz csatlakoztak és készek a javaslat ellen szavazni, sőt esetleg a pártból kivonulni. Mások szerényebbek: megelégszenek hetvennel; sőt arra az esetre, ha a kormány fölveti a pártkérdést, vagy a kabinetkérdést, vagy mind a kettőt, leszállanak harmincra.

Ezekkel a kalandos híresztelésekkel szemben már most egészen könnyen és biztosan megállapíthatjuk a reális valóságot. A valóság pedig az, hogy a javaslat ellenzői nem számíthatnak több követőre, mint arra a kilenc-tíz legközvetlenebbül érdekelt szabadalvú párti képviselőre, aki az inkompatibilis állások és a mandátum körül az állásait választja. Számítanak ugyan másokra is. Azokra tudniillik, akik a kerületükben bizonytalannak érzik a helyzetüket. De ez a számításuk sehogysem állja meg a helyét. Mert hiszen akinek a pozíciója most, hogy benn van a szabadalvupártban, gyenge, annak a helyzete nem fog javulni, ha kilép a pártból, sőt éppen ellenkezőleg, ha most keveset remélhet, akkor semmit sem fog remélhetni, ha kilép a pártból — az inkompatibilitás miatt. Egy ilyen szecesszió, amely a képviselők politikai függetlenségének gyarapítására irányuló törvényalkotás meghusításának célzatából ered, nem számíthat a választóközönség támogatására.

Kétségtelen tehát, hogy az alarmhírek legálább is nagyon tulzoltak és rögtön devalválódnak, mihelyt eldől, hogy a kormány fölveti-e a pártkérdést, vagy a kabinetkérdést.

Ami ezt illeti, erre nézve egészen biztos értesülésünk a következő:

Kétségtelen, hogy *Szél Kálmán* a törvényjavaslat összeállítását, részleteinek megállapítását a képviselőház belügyének tekintti és ezért kezdeményezőleg nem lépett fel. Az is kétségtelen azonban, hogy mihelyt a javaslat a Ház elé kerül, a kormánynak állást kell foglalnia és ezt meg is fogja tenni. Ha pedig a kormány állást foglal a javaslat mellett, ami az eddigiek után kétségtelen, akkor az a legkevesebb, amit pártjának minden tagjától megkívánhat, hogy ne szavazzon a javaslat ellen. És áll ez a

javaslat részleteit illetőleg is, persze nem abban az értelemben, hogy a kormány a bizottság javaslatának minden betűjéhez ragaszkodik. Ellenben az természetes, hogy a módosításban a kormány nem mehet messzebbre, mint ahogyan a bizottsági tárgyalások rendjén jelezte. Ha ennél tovább menve egyik képviselő ezt, a másik amazt kifogásolná a javaslatban, akkor megeshetnék, hogy sorra kimódosítanak a javaslatból mindent, s végül nem maradna belőle egyéb, mint a címe:

A képviselői összeférhetlenségről.

Egy ilyen törvényjavaslatban, amely a taxáció elvén épült fel, éppen a részletek a fontosak és aki magát a törvényjavaslat célját akarja, annak akarnia kell a részleteit is, már a mennyiben ezzel a céllal összhangban vannak. Máskülönbben részletek agyonmódosításával könnyen azt lehetne elérni, hogy az új törvény is a mai állapotot hosszabbítja meg és lesz éppen olyan *lex imperfecta*, mint a hetvenötödiki.

Mindezekből pedig az következik, hogy a kormány fel fogja vetni a pártkérdést és esetleg a kabinetkérdést is. És mihelyt ez megtörténik, ki fog tűnni az alarmhírek teljes alaptalansága.

A bizottsági javaslat különben már a legközelebbi napokban a Ház előtt lesz. Értesülésünk szerint *Rohonyi Gyula* előadó már elkészült a jelentésével, be is mutatta *Szél Kálmán*nak, s *hétfőn* alkalmasint betérjeszti a képviselőháznak. A szabadalvupárt már a jövő hét elején fogja a javaslatot tárgyalni és hamarosan, valószínűleg *hétfőn* egy hétre kitűzik a Ház napirendjére is. A miniszterelnök siettetni fogja a tárgyalását, mert — közbeesvén a delegációk — sietni kell, hogy letárgyalható legyen aratás előtt. Aratás idejére pedig nem akarják a Házat együtt tartani.

A javaslatnak azok az ellenzői, akik a *junktimmal* operálnak, nagy kedvteléssel terjesztették azt a hírt, hogy *Papp Géza*nak a revízióbizottság tegnapi ülésén előterjesztett junktimm indítványa *Szilágyi Dezsőtől* ered. Arra alapították ezt a híresztelést, hogy *Szilágyi Dezső*, amint köztudomású, híve a főrendiházra való kiterjesztésnek. Ezt a hírelést ma a bizottságban maga *Papp Géza* is megcáfolta, de ezenfelül a felhivatalos *Magyar Nemzet* ma esti számában egy feltűnően energikus és nyilvánvalóan sugalmazott demontit közöl, amelynek főleg az a passzusa érdekes, amely *Szél Kálmán*nak és *Szilágyi Dezső*nek az összeférhetlenség kérdésében való teljes egyetértését hangsúlyozza. A közleménynek ez a része így szól:

A miniszterelnök és *Szilágyi Dezső* között az összeérhetlenség kérdésében a *legtévesebb harmónia* uralkodik. *Szilágyi Dezső* mindvégig támogatta és támogatja *Szél Kálmán*at abban a törekvésében, hogy ígéretéhez képest oly összeférhetlenségi törvényt hozzon tető alá még ezen az országgyűlésen, amely alkalmas a Ház tekintélyének, súlyának és függetlenségének növelésére.

Oly köztudomású tény ez, amelyet külön kiemelni fölösleges. Ha ezt mégis teszszük, ennek oka az, hogy *Papp Géza*, a lapok emített híreszteléseire való tekintettel, az összeférhetlenségi bizottság mai ülésén a leghatározottabban kijelentette, hogy szerdai indítványa az *ö egyéni* álláspontja s hogy indítványáról sem *Szilágyi Dezső*vel, sem senki mással nem beszél.

E nyílt és határozott kijelentéssel a fent említett alaptalan politikai híresztelések maguktól összeomlanak. A közvélemény pedig megnyugvással vehet róla tudomást, hogy egy, a képviselőház súlyát, tekintélyét és függetlenségét növelő összeférhetlenségi törvény megalkotásában a szabadalvupárt a pártvezetési intencióit híven követi és *töle telhetőleg támogatja*.

Az utolsó ülés.

Az összeférhetlenségi törvény revíziójára kiküldött bizottság ma befejezte munkásságát. Hétfőn még összeült ugyan a bizottság egy rövid, hitelesítő ülésre, de még aznap — *hétfőn* — a törvényhozás elé terjeszti a javaslatot s így a *t. Ház a jövő hét vége felé megkezdheti az összeférhetlenségi javaslat tárgyalását*.

Ez a mai utolsó lényeg érdekes nyilatko-

zattal indult meg. Papp Géza ugyanis különböző hírlapi híresztelésekkel szemben kijelentette, hogy a *Junktimra* vonatkozó indítványt se Szilágyi Dezsővel, se mással előzetesen nem közölte s az teljesben az ő egyéni nézete. Papp Gézának az a nyilatkozata, egész csomók pikáns kombinációt rombolt le, amire szükség is volt, mert — mint annyiszor — ezuttal is szívesen híresztelték bizonyos oldalról, hogy Szilágyi Dezső, most a Papp Géza háta mögül, frontot akart volna csinálni a kormány ellen. Mintha bizony Szilágyi Dezső az a politikusi volna, aki ha valamit akar, a Papp Géza háta mögül akarná.

Egyébként az ülés letárgyalta az *eljárás* részsét hosszabb vita után a bizottság a szelektio mellett foglalt állást, még pedig úgy, hogy a szelektio joga az elnököt illesse.

*

Az ülésen a kormány részéről Széll Kálmán miniszterelnök, Plósz Sándor és Darányi Ignác miniszterek voltak jelen.

A napirendretérés előtt Papp Géza a következő nyilatkozatot tette:

Bizonyos hírlapi hírekkel szemben kötelességem kijelenteni, hogy a képviselőháza vonatkozó összeférhetlenségi törvénynek a főrendiházzal megalkotandó összeférhetlenségi törvényvel junktim leendő életbeléptetésére vonatkozó indítványom teljesen egyéni nézetem; és hogy indítványomat Szilágyi Dezső képviselő ural nem közöltem, arról sem neki, sem senki másnak előzetesen tudomása nem volt.

A bizottság áttért ezután az összeférhetlenségi ügyekre vonatkozó *eljárás* albizottsági tervezetének a tárgyalására s mellőzve a tervezetnek általánosságban való tárgyalását, nyomban az egyes szakaszokat vette tárgyalás alá és beható tanácskozás után, amelyben a bizottságnak csaknem valamennyi tagja részt vett, néhány módosítással egész terjedelmében elfogadta az albizottsági eljárási tervezetet.

Hosszu vitára adott alkalmat különösen az a kérdés, mi történjék akkor, ha összeférhetlenségi bejelentés esetében az illető képviselő a tárgyalás határnapjáról nem értesíthető s ennél fogva nem jelenhetik meg és nem védelemhez magát. A bizottság elvileg abban állapodott meg, hogy ha a tértivevénynek elküldött értesítés kézbesítés nélkül visszaérkezett, vagy ha a tértivevény 15 nap alatt nem érkezik vissza, az illető képviselő számára a Ház által saját tagjai közül *üggyondnok* választandó, akinek funkciója az illető képviselő megjelenésével megszűnik. Ily értelmű módosításnak az eljárási tervezetbe való beillesztése a szöveget és a jelentést hitelesítő ülésre tartatott fenn.

Több észrevétel és kitógás merült fel az albizottsági eljárási tervezet azon rendelkezése ellen is, mely szerint a Ház elnöke minden ülészakar elején az *igazol* képviselők sorából hatvan tagu névjegyzéket állít össze, amelyből az *ítélő-bizottság* tizenkét rendes és három pótagja kisorsoltatik. Egyes tagok a névjegyzéknek oly módon való összeállítását javasolták, hogy az ne függjön kizárólag az elnök tetszésétől, hanem a kisebbségnek megfelelő képviselőségét biztosítsa. Hosszabb tanácskozás után a bizottság változatlanul elfogadta az albizottsági tervezet idevonatkozó részét azzal a módosítással, hogy a Ház elnöke minden ülészakar elején a Ház bizottságainak megalakulása után állítja össze a névjegyzéket.

Szilágyi Imre az albizottsági tervezetet megoldani javasolta a következő rendelkezéssel:

Az alaptalan vagy rosszhiszemű bejelentőt az illető képviselő kérelmére a bizottság, ha a bejelentést mint alaptalanul elvetette, ítéletével az *eljárás* költségek viselésében s 200 koronáig terjedő pénzbírságban marasztalja. Önként érthetőleg fennmarad az ily bejelentés ellen, amennyiben cselekménye (bejelentése) a büntetőtörvények rendelkezéseibe is ütközik, a büntető eljárás útján való megtorlás.

A bíróság által hozott marasztaló ítélet bíróság végrehajtó közokirat jellegével bír.

Beható tanácskozás után a bizottság elfogadta az indítványt az a részét, hogy az alaptalan bejelentő, illetve az elmarasztalt képviselő az eljárási költségek viselésében elmarasztalandó. Az indítvány többi részeit mellőzte a bizottság.

A tárgyalás befejezése után a törvényjavaslat szövegének s a Ház elé terjesztendő jelentésnek hitelesítése a hétfőn délelőtt tartandó ülésre tűztük ki.

Széll Kálmán miniszterelnök végül köszönetet mondott a bizottságnak, a hatos albizottságnak, az elnöknek és előadónak hosszú és kitartó munkálkodásukért.

Ezzel az ülés véget ért.

Az eljárás.

(A bejelentés.)

1. §. Összeférhetlenségi esetet bejelenthet bármely képviselő, akár írásban a Ház elnökénél, akár élőszóval a Ház nyit ülésén.

Ezenkívül joga van minden állampolgárnak bármely képviselő összeférhetlenségi esetét írásban a Ház elnökénél bejelenteni.

Ákár a Ház ülésén élőszóval, akár írásban történjék a bejelentés, abban a bejelentett összeférhetlenségi eset a törvény illető szakaszára és pontjára való hivatkozással tüzetesen megjelölendő.

Az írásbeli bejelentés az állam hivatalos nyelvén készíthető, a bejelentésen a bejelentő fél lakása pontosan megjelölendő és a bejelentő vagy bejelentők aláírása magán a beadványon közjegyzőileg vagy bíróság hitelesítendő.

E kellekét nélkülöző írásbeli bejelentést a Ház elnöke elutasítja s a Ház irattárában elhelyezi.

(A bíraskodás.)

2. §. Összeférhetlenségi ügyekben a bíraskodást gyakorolják:

- az összeférhetlenségi állandó bizottság.
- az összeférhetlenségi ítélobizottság.
- Az összeférhetlenségi állandó bizottság bíraskodik:

- az összeférhetlenségi törvény 1, 2, 3, 4. és 11. §-ainak esetében;
- az 1876: XXXIX. t. c. 5. §-a esetében;
- a házszabályok 14. §-a esetében.

Ezenfelül tartozik az összeférhetlenségi törvény 5—10. §-ai alapján bejelentett összeférhetlenségi ügyekben az ügyet ítélehozatalra előkészíteni és a házszabályok 41. és 42. §-ai esetében eljárni.

Az összeférhetlenségi ítélobizottság bíraskodik az összeférhetlenségi törvény 5—10. §-ok alapján bejelentett ügyekben.

(Az állandó bizottság.)

4. §. Az összeférhetlenségi állandó bizottság tagjainak száma 11.

A bizottság elnökét, helyettes elnökét és többi tagjait a Ház egy-egy ülészakara választja.

Az elnök és helyettes elnök általános többséggel választandók.

A bizottságba beválasztott képviselők a Ház nyit ülésén a terem közepén, az elnöki szék előtt állva a következő esküt teszik le:

„En . . . esküszöm, hogy az előttem tárgyalandó képviselői összeférhetlenségi ügyekben a törvény rendelkezése szerint s a képviselőház szabályai által kijelölt megbízatásom körében részrehajlás és mellékes tekintetek nélkül járok el, minden igyekezetemmel az igazság földéretésére fordítom. Isten engem úgy segíjen!”

5. §. A bizottság jegyzőt és esetről-esetre előadót saját kebeléből titkos szavazással választ, akik szükség esetén hasonló módon helyettesíthetők.

Érvényes határozathozatalra az elnökön kívül legalább öt tag jelenléte szükséges s a jelenlévők általános többsége határoz, a bizottság elnöke azonban csak a szavazatok egyenlősége esetén szavaz.

A bizottság tárgyalásairól jegyzőkönyvet vezet és azt a Háznak esetenként bemutatja.

6. §. Az összeférhetlenségi állandó bizottságba beválasztott minden képviselő megbízatását elfogadni és abban eljárni tartozik.

7. §. A bizottság egyik tagja sem vehet részt azon képviselő összeférhetlenségi ügynek tárgyalásában:

- aki, vagy akinek ellenjelöltje, fel- vagy lemondó ágbn rokona vagy sógora, testvére, unokatestvére, vagy még közelebbi rokona, házastársának testvére, vagy testvérenek házastársa;
- akinek a választásnál ellenjelöltje volt; vagy
- akinek választásába tényleg befolyt;
- aki ellen a bejelentést tette.

8. §. A Ház elnöke a hozzá érkezett összeférhetlenségi bejelentést, ha az 1. §. értelmében visszautasításnak esete nem forog fenn, ugyszintén a törvény 11. §. ának esetében hozzáérkezett bírósági értesítést anélkül, hogy a képviselőháznak előzetesen tudomására hozná, közvetlenül átteszi az összeférhetlenségi állandó bizottsághoz.

Ha a Háznak valamely tagja nyit ülésben jelent be összeférhetlenségi esetet, a bejelentést minden vita nélkül kell az összeférhetlenségi állandó bizottsághoz utasítani.

9. §. Az eljárás mindig csak a bizottsághoz utasított összeférhetlenségi eset megvizsgálására és eldöntésére terjedhet ki.

(A tárgyalás.)

10. §. A törvény 1, 2, 3, 4. és 11. §-ainak esetében a bizottság az összeférhetlenségi eset tárgyalására annak közlésétől számított 8 napon belül 15 napnál nem rövidebb és 30 napnál nem hosszabb időközrel határnapot tűz és annak idejéről és helyéről a képviselőt a bejelentést, illetőleg értesítést (8. §.) másolatának közlésével és ha van, a bejelentőt is értesíti.

Az eljárás során minden értesítés postai úton tértivevény mellett eszközölendő. Ezenfelül a kitézött tárgyalás ideje és helye a képviselőház hirdetési táblájára a tárgy megjelölése mellett, legalább három nappal a tárgyalás előtt kitézgetendő hirdetményen is közzéteendő.

11. §. A kitézött határnapon mind a képviselő, mind pedig a bejelentő meghallgatandók. Elmaradásuk azonban a tárgyalást és határozathozatalt nem gátolja.

A képviselő és a bejelentő mindaddig, amíg a

bizottság a tárgyalást befejezettnek nem nyilvánítja, írásbeli előterjesztéseket is tehetnek és bizonyítékaikat is bemutatthatják.

12. §. Az összeférhetlenségi állandó bizottság hivatalból is tartozik a vele közölt összeférhetlenségi eset tényállásának tisztába hozataláról gondoskodni és e végből a szükséges adatokat beszerezni.

(A be nem nyújtott mandátum.)

13. §. Ha valamely képviselő megbízólevelét a Ház elnöke által az 1876: XXXIX. törvények 4-ik §-a alapján hozzá intézett felhívás dacára nem nyújtja be, az összeférhetlenségi bizottság hatáskörre kiterjed a törvény 5-ik §-ában körülírt kérdés eldöntésére is.

A bizottság ez iránt a ténykörülmények megvizsgálására a Ház határozatainak közlésétől számított 15 napon belül határnapot tűz, melyről az illető megválasztott képviselőt értesítve, nyilatkozatra hívja fel és ha az illető képviselő ezen felhívásra sem felel meg, a hivatalból beszerzendő adatok alapján határoz.

14. §. Ha azon képviselő, aki több választókerületben választott meg, a 21. és 107-ik §-ok értelmében kitézött határidő alatt nem nyilatkozik, a Ház az ügyet az összeférhetlenségi bizottsághoz utasítja.

Ez esetben az összeférhetlenségi bizottság felhívja az illető képviselőt, hogy a felhívás vételétől számított 15 napi záros határidő alatt nyilatkozzék az iránt, melyik kerület képviselőletét kívánja megtartani.

Ha a képviselő ezen felhívásra sem nyilatkozik, a bizottság határoz afölött, hogy az illető melyik kerületet fogja képviselni és kijelenti, hogy ennek folytán mely kerület, illetőleg kerületek maradnak képviselőt nélkül.

Ha a kérdéses kerületekben a választás nem egy napon történt, a bizottság az illető azon kerület képviselőjének mondja ki, melyben a választás korábban történt meg, ha pedig a választások egy napon történtek, nyit ülésben eszközölt sorshuzás útján dönt felette.

A bizottság ezen eljárásáról a Háznak jelentést tesz, amely ennek alapján az ujabban elrendelendő választások iránt intézkedik.

15. §. A bizottság bevégezve tárgyalását, az elnök a határozat megállapítására szolgáló tanácskozás és határozathozatal idejére mindazokat, kik a bizottságnak nem tagjai, távozásra szólítja fel.

A bizottság elnöke a határozatot nyit ajtóknál, az indokokkal együtt élőszóval kihirdeti, írásban pedig a Ház elé terjeszti.

A Ház a jelentést minden vita nélkül tudomásul veszi.

16. §. A törvény 5, 6, 7. és 10. §-ának esetében az összeférhetlenségi állandó bizottság az ügyet az ítélehozatalra előkészíti.

Ezen eljárási szabályok 10. és 11. §-ai az előkészítő eljárásban is alkalmazandók.

(Az előkészítő eljárás.)

17. §. Az előkészítő eljárás során kihallgatandók azok a tanuk, akiket az érdekeltek valamelyike az előkészítő eljárás befejeztéig lakhelyük és polgári állásuk megjelölése mellett valamely, az összeférhetlenségi esetre nézve döntő ténykörülmény bizonyítását véget megnevezett vagy magával hozott.

Ha a tanu nem volt előalálható vagy külföldön tartózkodik, a bizottság a tanu előállítására 30 napi zárhatáridőt tűz ki. A tanu, ki ezen idő alatt elő nem állíthatik, mellőzendő.

A bizottság hivatalból is elrendelheti az oly tanunak kihallgatását, kitől az ügy földéretése, vagy kétes ténykörülmények bizonyítása várható.

A bizottság szakértők kihallgatását is elrendelheti.

18. §. A bizottság a tanuk, valamint a szakértők kihallgatását az illetékes járásbírság útján is eszközölheti.

19. §. A tanuskodást megtagadhatják:

- A megtámadott képviselőnek és ellenjelöltjének fel-, vagy lemondó ágbn rokona és sógora, házastársa, testvére, unokatestvére és ennél még közelebbi rokona, házastársának testvére, testvérenek házastársa, gyámja és gyámoltja.
- A lalkészek oly ténykörülményekre nézve, melyek velük gyónásközben, vagy egyébként egyházi titoktartás alatt közöltek.
- A köztestviselő oly körülményekre nézve, mely hivatalos titkot képez, ha a titoktartás kötelezettsége alól az illetékes feljebbvaló hatóság fel nem menti.

E felmentés csak közérdekből tagadható meg.

4. Az ügyvédek az 1874: XXXIV. törvények 49. §-ának és a közjegyzők az 1874: XXXV. törvények 57. §-ának korlátai között.

(A tanuk kihallgatása.)

20. §. A kihallgatandó tanuhoz hivatalból a házszabályok 87. §-ának megfelelő általános kérdéseket kell intézni.

21. §. Az általános kérdőpontokra adott felelet után a tanuhoz a különös kérdések intézendők, amelyek a vizsgálat tárgyát képező döntő ténykörülmények földéretése véget szükségeseknek mutatkoznak. Ennek megtörténte után az érdekeltek, amennyiben jelen vannak, a tanuhoz még pótlólag intézendő kérdéseket indítványozhatnak. A fölött, hogy a tanu ezen kérdésekre is kihallgatassanak, a bizottság, illetőleg a kihallgatást teljesítő bíróság dönt. Az elutasított határozatot indokolni s indokairól jegyzőkönyvbe kell venni.

A tanuk és szakértők hit alatt hallgatandók ki. A tanuk és szakértők az eskü szentségére és a hamis eskü következményeire előzetesen figyelmeztetendők.

22. §. A tanúk és szakértők illetményeit a bizottság, illetve a kihallgatást teljesítő bíróság állapítja meg.

A tanúk és szakértők kihallgatásának költsége a Ház elnökének utalványára a Ház pénztárából előlegezhető.

23. §. Az összehírdetelenségi állandó bizottság az előkészítő eljárást addig folytatja, amíg az ügy végelöntésre alkalmassá válik.

24. §. A bizottság az előkészítő eljárásról jegyzőkönyvet vezet, amelybe a bizottság eljárásának menete és az ügy tényállása felveendő.

A jegyzőkönyvbe való felvétel által vagy a jegyzőkönyvhöz mellékelés és benne hivatkozott irattal különösen tanusítottak:

1. az érdekelteknek az ügy eldöntésére nézve lényeges tényállásai a felajánlott bizonyítékokra való hivatkozással, valamint az ellenlélek a tárgyalásra és a bizonyítékokra nézve tett nyilatkozatai;

2. a kihallgatott tanúk vallomása és a szakértők véleménye megkezelésük kiemelésével, valamint az érdekelteknek ezekre vonatkozó észrevételei;

3. a bizottságnak határozatai, azok megokolásával együtt és annak megjegyzésével, hogy a határozat egyhangulag, vagy a szavazatok mily többségével hozottak.

A jegyzőkönyvhöz mellékelendők különösen az érdekelteknek írásbeli előterjesztései az érdekeltek által bemutatott, valamint a bizottság által beszerzett okiratok eredetben vagy hivatásos másolatban, esetleg hiteles kivonatban; továbbá a bizottság egyes tagjai által a bizottság határozata, vagy a bizottság eljárása ellen bejelentett és írásba foglalt különvélemény.

25. §. Az előkészítő eljárás beejzése után a bizottság elnöke jelentést tesz a Háznak.

(A jelentés betérjesztése.)

26. §. Az összehírdetelenségi állandó bizottság elnöke tartozik a jelentés betérjesztésekor az előkészítő eljárás betérjesztéséről egy bejelentést (s ha többben volna, a két előnevezettet) valamint a képviselőt illetőleg az ügygondnokot nyomban írásban értesíteni arról, hogy az itélő bizottság kisorsolása a Háznak a jelentés betérjesztését követő 8 nap letele után tartandó első érdemleges ülésében is megjelölni, mely napon a tárgyalás is meg fog tartatni s erre az érdekeltek megjelenhetnek.

(A szelekció.)

27. §. A képviselőház elnöke minden ülészek elején, a bizottságok megalakulása után az igazolt képviselők sorából egy névjegyzéket állít össze mely 60 képviselő nevét tartalmazza és e névjegyzéket a Háznak előterjeszti.

A miniszterek, államtitkárok és az összehírdetelenségi állandó bizottság tagjai a jegyzékek föl nem vehetők.

A kisorsolásra kitűzött ülésben e névjegyzékben foglalt képviselők közül a Ház elnöke az itélő bizottság 12 rendes és 3 póttagját kisorsolja.

Ha a kisorsolt képviselőt foglalt valamelyik nines jelen a sorsolás addig folytatandó, míg a 12 rendes és 3 póttag a jelenlevőkből kikerül.

28. §. A névjegyzékben foglalt képviselők a kisorsolás alkalmakor jelen lenni tartoznak.

A kisorsolt képviselő a megbízást elogadni s abban eljárni köteles.

(Az eskütétel.)

29. §. A kisorsolt itélőbizottság tagjai a terem közepén az elnöki szék előtt állva, nyitott ülésben a következő esküt teszik le:

„En . . . esküszöm, hogy az előttem tárgyalandó képviselői összehírdetelenségi ügyben a törvény rendelkezés szerinti megbízatásom körében részrehajlás és mellékes tekintetek nélkül járok el s a hozzám intézett kérdésekre meggyőződésem és lelkiismeretem szerint adandom szavazatomat. Isten engem úgy segítjen!”

30. §. Az eskü letétele után az itélőbizottság a Ház elnöke által kijelölt tanácssteremben azonnal megalakul. Elnök az összehírdetelenségi állandó bizottság elnöke (vagy ennek helyettese). A bizottság a jegyzőkönyv vezetésével egyik tagját bizza meg.

(Határozathozatal.)

31. §. Határozathozatal a elnökön kívül 10 tag jelenléte szükséges. — Ha a rendes tagok közül ezen szám ki nem kerülne, a póttagok a sorsolás sorrendjében hívandók be.

32. §. Az itélő bizottság egyik tagja sem vehet részt a bizottsági ülésben azon képviselő elleni bejelentés tárgyalásánál:

a) aki, vagy akinek ellenjelöltje, fel-, vagy lemondásban rokona vagy sógora, testvére, unoka, testvére, vagy közelebbi rokona, házastársának testvére, vagy testvérének házastársa;

b) akinek a választásnál ellenjelöltje volt; vagy

c) akinek választásába tényleg be volt;

d) aki a bejelentést tette, vagy benyújtotta.

33. §. A megalakult itélőbizottság az üléstermet és a hozzatartozóknak kijelölt helyiségeket mindaddig el nem hagyhatja, míg az ügy érdeme fölött nem döntött.

Ezen idő alatt a bizottság az előtte folyó eljárásban résztvevőkön kívül másai nem érintkezhetnek.

34. §. A tárgyalás a Ház tagjaira nézve nyilvános és arról jegyzőkönyv vezetendő.

35. §. A tárgyalás a bejelentésnek s a képviselő esetleges írásbeli nyilatkozatának felolvasásával kezdődik.

A bizottság elnöke erre előadja a tényállást s bemutatja a bizonyítékokat.

Azután kihallgatandók a felek, ha jelen vannak.

Az ügyiratokat a bizottság tagjai megtekinthetik és bármely tag kívánatára az egyes ügyiratok, vagy az összes iratok felolvassandók.

A bizottság tagjai a felekhez kérdéseket intézhetnek.

36. §. A tárgyalás berekesztése után az elnök a következő kérdést intézi az itélőbizottsághoz:

a) fennáll-e az összehírdetelenség esete a képviselőre nézve a bejelentett ügyben?

Ha a bizottság többsége erre a kérdésre igennel felelt és a törvény 18. §-ának alkalmazása válik szükségessé: az elnök még a következő kérdést intézi a bizottsághoz:

b) terheli-e a képviselőt a törvény 15., illetve 16. §-ában megszabott kötelezettség elmulasztása miatt nyilvánvaló rosszhiszeműség?

37. §. A feltett kérdésekre a válasz egyszerű „igennel” vagy „nemmel” írásban, titkos szavazat alakjában adandó be.

Szavazatát minden bizottsági tag beadni köteles. Az elnök nem szavaz.

38. §. A szavazatokat az elnök nyomban számba veszi, az eredményt megállapítja s azt jegyzőkönyvbe felvetteti.

(Az ítélet.)

39. §. Az ítélet a feltett kérdésekre beadott szavazatok többsége alapján hozandó meg.

A szavazatok egyenlő megoszlása esetén az összehírdetelenség esete, illetve a képviselő rosszhiszeműségének fennforgása meg nem állapítható.

A jegyzőkönyvbe a feltett kérdések és a szavazás eredménye is felveendő.

Ha az összehírdetelenség esete megállapítható és kimondatik, hogy a törvény a képviselőt a 15., illetve 16. §-ban foglalt kötelezettségének elmulasztása miatt nyilvánvaló rosszhiszeműség terheli: az itélőbizottság a képviselő megbízását ítéletében megszünteti.

Ha pedig nyilvánvaló rosszhiszeműség nem forog fenn, az ítéletben felhívás intézendő a képviselőhöz, hogy az ítéletnek a képviselőházban történt bejelentését követő 8 nap alatt vagy az összehírdetelenség esetét magára nézve szüntesse meg vagy a képviselői megbízásról mondjon le.

Ha az összehírdetelenség fennforgása a törvény 10. §-a alapján mondatott ki a képviselő megbízása megszüntetnek nyilvánítandó s egyuttal az ítéletben az is kimondandó, hogy az itélő képviselő a jövő országgyűlés tartamára újból meg nem váasztható.

Az ítélet jegyzőkönyvbe foglalandó s a bizottság elnöke által nyitott aktóknál kihirdetendő.

40. §. Az ítélet a Háznak a bizottság elnöke által bejelentendő s azt a Ház vita nélkül tudomásul veszi.

41. §. Ha az itélőbizottság a képviselőhöz az előző szakaszban foglalt felhívást intézte, az összehírdetelenségi állandó bizottság az ítélet bejelentését követő 8 nap letelevel mielőbb ülést tart melynek ideje és helye legalább 3 nappal a határnap előtt a tárgy megjelölésével a Ház hirdetményi tábláján közzéteendő.

Az állandó bizottság ülésében a rendelkezésére álló adatok alapján megállapítja, hogy a képviselő magára nézve az összehírdetelenségi esetet megszüntette-e vagy sem; ehhez képest ítéletben az összehírdetelenségi helyzet megszüntését megállapítja, illetőleg a képviselői megbízást megszüntetnek nyilvánítja.

Az ítélet hozatalára, kihirdetésére, bejelentésére és tudomású vételére ezen eljárási szabályok 15. §-a alkalmazandó.

Ha a képviselő időközben megbízásáról lemondott, az összehírdetelenségi állandó bizottság az eljárást megszünteti s erről a Háznak jelentést tesz.

42. §. Az előző § rendelkezései abban az esetben is megjelölendők alkalmazandók, ha a törvény 1—4. §-ai esetében az összehírdetelenségi állandó bizottság mondja ki az összehírdetelenségi fennforgását s a törvény 18. §-ában foglalt felhívást intézi a képviselőhöz.

KÜLFÖLD.

Az orosz-szerb szerződés. A *Times* tegnapi cikkére, amely azt a hírt hozta, hogy Oroszország Szerbiával Ausztria-Magyarország ellen katonai szövetséget kötött, megjött az első válasz, amelyet felhívatalosnak tekinthetünk. A *Neue Freie Presse* írja: Az itteni jól informált körök nem veszik komolyan a *Times*nak azt a pétervári közlést, hogy Oroszország és Szerbia között katonai konvenció jött létre. Ezek a körök úgy vélekednek, hogy ennek a feltűnést keltő hírek már azért sem lehet alapja, mert *Sándor* király nem tarthatja a jelen pillanatot alkalmasnak arra, hogy Szerbia belső konszolidációjának kérdésén kívül még egyéb nagy kérdésekkel is foglalkozék. Szerbiának új miniszterelnöke, *Vuics* sem az az ember, aki hajlandó volna Szerbiát eltéríteni az Oroszország és Ausztria-Magyarország között létrejött *entente* által megszabott iránytól, amely legjobban felel meg a szerb királyság érdekeinek. Különösen az a pont, hogy Oroszország fenntartotta magának azt a jogot, hogy döntő befolyást

gyakorolhasson a szerb csapatok felosztásánál északi Szerbiában, ahol a Duna és a Száva a hadművelést alapja, *magán viseli a koholmány bélyegét*. Valószínű, hogy a *Times* közlést nem sokára alaposan meg fogják cáfolni.

A kínai kártérítés. A pekingi német, angol, francia és japán követekből álló bizottság ma adta át jelentését a többi követnek a kínai kártérítések kérdéséről. A jelentés azt mondja: Minthogy igen valószínű, hogy Kína a maga pénzügyi állapota miatt elő tudja teremteni a követelt 65 millió fontnyi kártérítést, a következő négy mód kínálkozik a kártérítési összeg megszerzésére:

1. Kína kölcsönt vesz föl a hatalmasságok garanciája nélkül. *Ez a kölcsön tönkretenné Kínát.*

2. Kína kölcsönt vesz föl az összes hatalmasságok garanciája mellett.

3. A hatalmasságoknak *kínai bonokat* adnak kártérítési követelésük erejéig. A követvények meghatározott időben váltandók be. Minthogy a követvények kamatoznak, biztosítékul szolgálhatnak a belföldi kölcsönre nézve.

4. Végül évi részletekben fizethető a kártérítés, ami azonban azzal a hátránnyal járna, hogy a fizetési határidőt túlságosan hosszra nyújthatja.

Az említett bizottság elhatározta, hogy a négy módhoz fölött való döntést az egyes hatalmasságok kormányaira bizza. A bizottság egyhangulag ajánlja, hogy a kártérítési követelések biztosítására a következő négy bevételi forrást használják fel:

1. A tengeri vámokat, amelyek már külföldi igazgatás alatt vannak.

2. A vámtételeknek az érték 5 százalékával való emelést, ami az ópiumot figyelmen kívül hagyva 2½—3½ millió taelt eredményezne.

3. A belföldi vámok alárendelése a belföldi vámok igazgatóságának, aminek révén évenként 3—10 millió tael nyerhető.

4. Vámok szedését eddig vámentesen behozott áruk után, így liszt, vaj, sajt, külföldi ruhamentek és szesz után.

Ebből a négy forrásból a bizottság véleménye szerint évenként legalább hatodfél millió tael és legfeljebb 15 millió tael nyerhető. Azonkívül a bizottság, de nem egyhangú határozat alapján, még külön javaslatokat tesz a bevételek emelésére, vagy a kezelési költségek csökkentésére nézve. A bizottság tagjai úgy vélekednek, hogy sem a földadóhoz, sem a likkínadókhoz nem szabad nyulni. A követek, az angol, az amerikai és a japán kivételével, mind úgy vélekednek, hogy a tengeri vámokat azonnal az áruk értékének 10 százalékára kell emelni. A követek a bizottság jelentését, amely a kapott információk nem egészen helyes értelmezésén alapszik, elküldték kormányaiknak döntés végett.

Antiklerikális forrongás Spanyolországban és Portugáliában. A százados papi uralom véget ér Spanyolországban és Portugáliában. Itt is, ott is oly gyásos volt a papi régime, hogy a nép végre is megunta ezt a korrupt állapotot és most eszközre nem válogatva, hadat izen az elhaltasodott szerzetesrendeknek, amelyek e szegény népek sorsát a mostani sanjary viszonyok közé sodorták. Az utcai tüntetések után most tetlegességek következtek. Palmában a tömeg kövel hajigálta az augustinusok kolostorát. Barcelonának *Sant Andrea* külvárosában a zendülők megostromolták a maristák kolostorát, a *utorokat leöntötték petróleummal s meggyújtották, a kápolnát pedig elpusztították*. A szerzetesek kétségbeesve védelmezték magukat s végre a háztetőre menekültek, ahol a csendőrök kiszabadították őket válságos helyzetükből. Coimbra portugáliai városban az utcán tetlegesen *bántalmazták az oportói püspököt, Oportóban pedig megverték azokat a szerzeteseket, akik az utcán mutatkoztak*. Ime a gyümölcs, amelyet a százados klerikális uralom érlett.

A japán kormány bukása. A japán kormány újjáalakul, hogy új pénzügyminisztert szerezzen. Azzal a körülménnyel, hogy a pénzügyminiszter bizonyos közmunkák végrehajtását elhalasztotta, a kabinetválság elérte a tetőpontját. A kabinet tegnapi ülése után *Itó* máriki miniszterelnök a császári palotába ment és *beadta lemondását*. Példáját báró *Kadama* hadügyminiszter kivételével az összes miniszterek követték. *Itó* máriki állítólag azt tanácsolta a császárnak, hogy *Jamagata* bizza meg a kabinetalakítással, de kérdés, hogy *Jamagata* elfogadja-e a megbízást. *Valószínűleg Itó fog új kabinetet alakítani*, amelynek tagjai alighanem az összes eddigi miniszterek lesznek, a pénzügyminiszter kivételével.

Porosz miniszterek lemondása.

Budapest, május 3.

Miquel porosz pénzügyminiszter ma megrendült egészségére hivatkozva beadta lemondását. Valószínű, hogy hasonló higiénikus szempontok terelik erre a nem egészen ismeretlen utra Hammerstein földmívelésügyi és Brefeld kereskedelmi minisztert. Szóval a porosz kormánynek néhány nagyon fontos minisztere — *memi indul*, hogy a Homéroszfordító kifejezését használjuk. Mind beteg jelent. Politikai malária fogta el őket a csatornajavaslatról. A maláriának éppen ez a fajtája nagyon fertőző Poroszországban és sokan már Bülow kancellár egészségét is féltik.

A csatornajavaslat, Vilmos császár kedves terve, idézte fel ezt a válságot, amely valójában annak az óriási harcnak egyik fontos jelensége, amelyet az agrárius junkerség a polgárosztály ellen vív. A klerikális centrumnak s a junkereknek sikerült a csatornajavaslatot a bizottságokban kátyuba zökkenteni. Ravasz obstrukcióval huzták-halasztották a javaslat felett megejtendő döntést. Bülow kancellár, hogy sietesse a dolgot, odavetett az agráriusoknak egy követelést: megígérte a gabonavámok emelését. Az agráriusok köszönettel vették ugyan az ajándékot, de tudni akarták, hogy mekkora az értéke. Bülow pedig ősz előtt nem mondhatja meg, hogy a külföldi államokkal újra kötendő kereskedelmi szerződéseknél mekkora vámt biztosítást az agráriusok cikkeinek. Ez a fondorlatos párt tehát ismét élt a *reservatio mentalissal* s úgy taktikázott, hogy a csatornajavaslatból csak akkor lehessen törvény, ha majd Bülow a fülökbe sugja a gabonavám emelésének százalékszámát. Kihuzták volna őszig. Amde a csatornajavaslatnak törvénynyé kell válnia mentül előbb, így sürgeti a korona, s tudjuk, hogy a porosz alkotmányban mit jelent ez a szó. Oszaknak az egész ugynevezett alkotmányos hatalmat.

Ebből támadt a válság, amelyről a ma éjjel érkező táviratok aligha fognak egyebet közölhetni, minthogy reggel óta még inkább megdagadt.

Minket leginkább az érdekel, vajjon a válság víze felér-e majd a kancellári székig. Marad-e vagy meg-e Bülow? Erre a kérdésre most még senki sem adhat választ.

Berlin, május 3.

Miquel pénzügyminiszter ma délelőtt beadta lemondását. Lemondó kérvényét megrendült egészségével okolta meg. Hír szerint Hammerstein földmívelésügyi és Brefeld kereskedelmi miniszterek is már legközelebb beadják lemondásukat. A *Lokal-anzeiger* értesülése szerint a császár már el is fogadta Miquel lemondását.

Berlin, május 3.

A Wolff-ügynökség jelenti: Hír szerint Vilmos császár elfogadta Miquel, Hammerstein és Brefeld miniszterek lemondását.

Berlin, május 3.

Miquel lemondási kérvénye délelőtt jutott a császár kezébe. Miquel barátai beszéltek, hogy a pénzügyminiszter a tegnapi minisztertanácsban a képviselőház feloszlátása mellett kardoskodott, de *később maradt*, mert Bülow kijelentette, hogy a külügyi helyzetre való tekintetből a feloszlátás most nem tanácsos és Németországot a szerencsétlen kínai kérdés mostanában amúgy is azzal fenyegeti, hogy teljesen magára maradjon a világpolitikában.

Jellemző ez a híresztelés Miquelre nézve, aki még az utolsó pillanatban is ilyen fogásokhoz folyamodik, holott közudomású róla, hogy első sorban őt terheli a felelősség a csatornajavaslatok bukásáért s mégis olyan színben akar feltűnni a közvélemény előtt, mintha egyedül ő ellenezte volna a kormány gyepölőjének szorosabbra vonását a konzervatívokkal szemben.

Ahhoz a szokatlan eljáráshoz folyamodott Miquel a saját érdekében, hogy intimitásokat árul el a minisztertanácsban törtétekről s a kancellárnak a kínai kérdésben állítólag tett bizalmas nyilatkozatait a hír szárnyára bocsátja.

Bülow környezete határozottan tagadja, hogy a kancellár ilyesmit mondott volna, amint hogy a külügyi helyzet egyáltalában nincs összefüggésben a poroszországi választásokkal.

Bülowra nézve, mikor a képviselőház feloszlátását ellenezte, az volt a döntő, hogy nem akarta a csatornajavaslatok sorsát egy választás kimenetelétől függővé tenni, annál kevésbé, mert jól tudja, hogy a császár határozottan ragaszkodik a javaslatok törvényre való emeléséhez.

Bülow el van tőkével, hogy előterjeszti a csatornajavaslatokat s még a téli ülészakban meg fogja azokat védelmezni a porosz országgyűlésen.

Egyébiránt parlamenti körökben nem tartják kizártnak azt, hogy a kormány rekonstrukciója után feloszlátják a képviselőházat, azonban e részben a kormány még nem döntött.

Berlin, május 3.

Miquel és Hammerstein miniszterek lemondása egészen bizonyos. Thielen megmarad, ami-

vel a császár azt akarja kifejezni, hogy *fültelenül ragaszkodik a csatornajavaslatához* s hogy elismeri a közlekedési miniszternek ebben az irányban kifejtett buzgalmát. Meglehet, hogy az igazságügy-miniszter is beadja lemondását, de az ő lemondása nem függ össze a csatornajavaslatlaltól. A *Nationaizeitung* szerint alapítalan is Schönstedt igazságügyminiszter lemondásának a híre. Gróf Zedlitz a Postban azt mondja, hogy Miquel és Hammerstein lemondása esetében gróf Bülownak is *memie kell*. Valóságban azonban ez idő szerint szó sincs kancellárságról. A konzervatívok diadalmaszkodnak.

Berlin, május 3.

Miquel csillaga letűnt. Ő maga keservesen panaszkodik azon, hogy fondorlatoknak lett áldozata. Meghitt barátai híresztelik, hogy a bukást Miquel első sorban a kancellár kétszínűségének köszönheti; Bülow ugyanis csodálatosképpen megtette azt, hogy híresztelte egy félhivatalos közleményben, hogy a gabonavámok még nincsenek megállapítva s ezzel úgy akarta feltüntetni a helyzetet, mintha a csatornajavaslatok dolga rosszabbra fordult volna. Azt remélte, hogy ily módon könnyű szerrel megszabadul ellenszenves minisztertertsaitól, első sorban Miqueltől.

A *Norddeutsche Allgemeine Zeitung*nak ezzel a félhivatalos közleményével szemben határozottan hangsúlyozzák, hogy a csatornajavaslatok már a szövetségi kormány elé vannak terjesztve.

Ezek a kalandos híresztelések a legjobban bizonyítják Miquelnek és barátainak kapkodását. Annyi tény, hogy a gabonavám-tarifa még nincs megállapítva s így a szövetségi kormány, de sőt a porosz sínes abban a helyzetben, hogy arról véleményt mondjon.

Ami Hammerstein földmívelésügyi miniszter lemondását illeti, ő csak azért tavozik most, mert az alkalom kedvező. Régióta egyetlen vágya, hogy Berlinből végképp elköltözzék, ez most teljesülni fog.

Brefeld nem olyan egyéni politikus, hogy távozásának jelentősége volna. Agrárius hajlandósága volt mindig s egy szójáték jellemzi őt a legjobban, amely nagyon elterjedt róla: Brefeld a kereskedelem elleni miniszter. A kabinetből való kiválása nem fog sok vizet zavarni.

Beavatottak azt beszélik, hogy a császár éppen *szégyenlősen nem idegenkedik a képviselőház feloszlátásától*.

Berlin, május 3.

Két óra felé terjedt el a tőzsden Miquel lemondásának híre, amelyet mindenfelé leírhatatlan örömmel fogadtak. Valóságos öröm-rivalgás támadt. Emlékeztet, hogy Miquel kormányralépését is hasonló demonstrációval üdvözölte a tőzsde, de csakhamar belátta, hogy keservesen csalódott benne, aki a tőzsdéről került a kabinetbe. Miquelt vádolja a tőzsde a *tőzsdetörvény szigorúságáért* és a rendkívül magas tőzsdedőrt s így egészen természetes, ha örül bukásának s azt tartja, hogy minden más pénzügyminiszter alatt csak javulni fog a helyzet.

Brefeld bukásának is örültek. Ő a kereskedelem érdekeit olyan gyengén képviselte, hogy általában „kereskedelem elleni” miniszternek nevezték.

Hammerstein lemondása annyiban kellett örömet, hogy ő benne megbukott a tőzsde ellen-ségeinek, az agráriusoknak egyik vezére.

Berlin, május 3.

Jellemző a korona és a jobboldal viszonyára a következő eset, amelyet szelvényben beszélnek. Miquel és Rheinbaben ajánlották a császárnak, hogy helyezze újból hivatalába Jagow tartományi elnököt, akit a császár két évvel ezelőtt, a csatornajavaslatok bukása miatt, elmozdított állásából. A császár azt kívánta, hogy Jagow fejezze ki *sajnálkozását* akkori magatartása felől. A miniszterek nem hallgatták el, hogy erre Jagow aligha fog vállalkozni. A császár erre a *palotába rendelte* Jagowt, s felsorolta a konzervatívok egész *bűnlajstromát*; e közben sokkal élesebb megrovások is estek, mint a milyen volt az a közszájban forgó mondása a császárnak, hogy a csatornajavaslatokat *le kell nyelni*.

Jagownak módja sem volt rá, hogy védelmezze magát, vagy hogy sajnálkozását fejezze ki. *Szóhoz sem jutott*. Az audiencia azzal végződött, hogy a császár megmondotta Jagownak, hogy *hajlandó őt megerősíteni* a mariaverdéri tartományi kormányelnökségben.

Ennek a kihallgatásnak az lett a következménye, hogy gróf Limburg a bizottságban kereken kijelentette, hogy a *konzervatívok megint vissza fogják utasítani a csatornajavaslatokat*.

Berlin, május 3.

A porosz országgyűlés két háza együttes ülésén gróf Bülow birodalmi kancellár felolvasott

egy királyi üzenetet, amely az országgyűlés ülészként bezártnak jelenti ki; és aztán a következő nyilatkozatot tette:

— Uram! A trónbeszédben amelyvel én a király megbízásából ez évi január 8-ikán a monarchia országgyűlését megnyitottam, a bejelentett törvényjavaslatok közt a vizgazdasági törvényjavaslat kiváló helyet foglalt el. A költségvetési vita elején utaltam arra, hogy az a törvényjavaslat a költségvetés mellett a főtárgya lesz az önkök ez idej tanácskozásának. Hangsúlyoztam egyuttal, hogy a tervezett építkezések keletlen és nyugaton az ipar- és a mezőgazdaság javára lesznek hivatva szolgálni, hogy az egész árucserét minden irányban előmozdítandók lesznek és hogy ez a törvény javaslat a gazdasági kiegyenlítő igazságosság jegyében jött létre. Ez okból a királyi államkormányzatnak a benyújtott *külső csatornajavaslatot oly egészen kell tekinteni*, melyből lényeges alkatrészek, fontos gazdasági érdekek csorobítva nélkül ki nem hagyhatók. A képviselőház *alkotmányának sajnálatára azt a megyőződést kellett merítenie*, hogy a csatornajavaslatot illetőleg a *várt megegyezés ez idő szerint ki van zárva*. E javaslat *céltalan tárgyalásának folytatásától* a királyi államkormányzat nem várhat eredményt s ezért *ehhez nem nyújthat segítséget*. A nyert legfelsőbb meg-hagyás alapján az országgyűlés ülészként berekessz-tetnek nyilvánítom.

Azután Kröcher elnök háromszoros *hocho*t kiáltott a királyra, amit a jelenlevő képviselők ismételték.

Berlin, május 3.

A csatorna-kérdés zárójelenete a porosz országgyűlés *együttes ülésén* pár pillanat alatt jászódott le.

A kormány valamennyi tagja megjelent frakkosan, fehér nyakkendővel, Gossler hadügy-miniszter és Tirpitz tengerészeti miniszter dísz-egyenruhában voltak.

Bülow kancellár szinte komor arccal ült helyén, pedig ma volt a születésnapja.

Az urakháza elnöke nem jelent meg s így Kröcher volt kénytelen elnökölni.

Nagy zaj, izgatottság uralkodik a teremben, míg a kormány bevonul. A konzervatívok nem tudnak hova lenni örömköbén; szorongatják egymás kezét és leri az arcukról a meglepődöttség.

Halotti csend támad, mikor Bülow elfoglalja helyét és felolvassa a *császári üzenetet*. A képviselők szinte lélekzetüket is visszafojtják. Pedig az üzenettől nem sok ujjat várnak. Igaz, hogy még ennél a kevesnél is kevesebb van benne. Egy szó sincs benne arról, hogy a császár a csatornajavaslatok újabb tárgyalását kívánja.

Mihelyt a kancellár befejezi a felolvasást, Kröcher elnök nyomban *hocho*t kiált a császárra. Aggodalmasan vigyáz, hogy a pillanatot el ne kesse. A gyülekezet kórusban mondja rá a *hocho*t.

A karzatokon nagy és előkelő közönség; a parlamenti palotát megszámlálhatatlan sokaság állja körül; a kivánság hozta ide a tömeget: n ég egyszer, utóljára látni akarja mindenki Miquelt, mielőtt végképp letűnik a közélet színpadáról és visszavonul a magánéletbe.

A képviselők különféle miniszter-kombinációkat kolportálnak. Legsűrűbben Rheinbaben belügyminisztert emlegetik Miquel utódjaként; ezek azt tartják, hogy a belügyminiszteri tárcát aztán Butler tartományi főelnök, vagy báró Manteuffel venné át.

Komolyabb jelölt Fodbielski, a birodalmi postahivatal államtitkára, akit Hammerstein helyébe a földművelési tárcára kizártnak. Arról még csak nem is beszélnek, hogy ki venné át Brefeld örökét.

A leghatározottabban megcfofják azt a híresztelést, hogy Schönstedt igazságügyminiszter is lemondani készül.

Köln, május 3.

B centrum lapja, a *Köln. Volkszt*, amelynek politikai dolgokban mindig jó információi szoktak lenni, megerősíti a *Hamb. Nachr.*-nek azt az értesülését, hogy Bülow birodalmi kancellár állása megrendült.

Berlin, május 3.

Vilmos császár legutóbbi eisenachi tartózkodása alkalmával azt mondta állítólag egy bizalmi embernek, hogy ő egyelőre nem gondol arra, hogy a birodalmi ügyek vezetésében változtatást eszközöljön, hanem reméli, hogy Bülow ezt a hivatalt még sokáig megtartja. Ha azonban ennek a személyváltásnak a szüksége egykoron beáll,

akkor olyan férfit fog a birodalmi kormány élére meghívni, aki a szükséges politikai és államférfiúi tapasztalokkal egy nagy név autoritását fogja összekötni. A császár ugyanis egy Hohenzollern herceget fog a hohenzollerni politika vezetésével megbízni, Albrecht porosz herceget, aki erre a legalkalmasabbnak látszik.

Berlin, május 3.

Az estilapok közlése szerint parlamenten körökben azt beszélik, hogy Bülow kancellár nemsokára újjáalakítja a kabinét, azután pedig feloszlatták a képviselőházat. Az új választásokat úgy fogják kiírni, hogy az új ülészek október végén vagy november elején kezdődjék. A csatornajavaslatot valószínűleg nemsokára újra benyújtják.

HIREK.

A munka lovagjai.

Mindezeidig a munkának nem voltak lovagjai. Hogy némely lovagok dolgoztak, az nem azt jelenti, hogy a munkát emelték bele a lovagrendbe. Ők szállottak le a rendből a munkába, annál is inkább, mert a lovagnak nem az a rendje, hogy dolgozzék. A lovag úgy szép, ha lovagol. Szép fekete ménen és aztán elvérzik egy szép lány ablaka alatt, miközben csokrot nyújt át hölgynek hol rezedából, hol egyéb jámbor virágból. A munka egyáltalában csak komisz embernek való, bár igaz, hogy némileg hozzájárul ahhoz, hogy okosan, szépen, minden túlságos fennakadás nélkül élni tudjon az állam. Ez pedig az a közösség, amibe beletartozunk mi édesmindnyájan, lovagok is, meg napszámosok is. A munka mulatságnak se igen mondható. Egy karusszel szebb és ha csupa rangbéli ember szorítja benne a térdei közé a lovat, többet ér, mint akármicsoda iparkiallítás. Hogy az asztaloslegénynek ambíciója van és egy olyan írósztalt akar csinálni, ami beillik például a san-marini konzul írószobájába is, hát azt végezze el a gazdájával a logény. Ez még nem lovagsor. A lovnak feltétlenül tisztakezü embernek kell lenni — s a munka, az a piszkos, izzadságos munka, amit mi csinálunk, az bizony durva, érdes, kemény munkáskezeket teremt. Jóízű embernek nem is igen esik jól ránézni az ilyen kézre. Ah! Az igazi lovag keze párnás, olajos és mód nélkül finom... Az igazi lovnak a jutalma már magában a kezében megvan. — Ilyen bársnyos tenyérig és finoman érezett, halvány kézféjg sohase juthat el valami olyan népség, aki valamicsoda, akár micsoda munkával is megpróbálkozott már.

A munka egészen speciális valami. Az a természetrajza, hogy mindazideig, a míg rá van szorulva az ember arra, hogy vele szerezzék meg a kenyeret, hát csinálja kényszerűségből. Akkor még nem szép, mert a kell és a szép között ott van a muszáj. Azután aztán, amikor már nem kenyérről van szó, következnek a gyönyörűség a munkában. Az alkotás különös megbecsülése, az én munkás lelke megelégedése. Az a bizonyos fokozat a munkában, amikor már én, napszámos eleget tettem annak a követelésnek, amit megkívánhat tőlem a pénzéért akár az állam, akár a gyáram. Amikor én már fölül állok a közönséges produkción. Amikor én már dolgozom a lelkeimből — a köznek. Kitalállok valami újat vagy fejleszttem a már kitalált régít, de nem a mára, a közvetlen, a hirtelen szükségre dolgozom. — Vagy pedig csak munkás vagyok. Olyan munkás, aki érzi azt, hogy ezt a világot fikciókkal fenntartani nem lehet, csak ha ütöm a vasat, vagy ha huzgálom erre-arra a papíron a pennát. Akkor is megvan a jutalma a magam lelkében. Ez a sorom — s elintéztém. A munkát egyébképpen megjutalmazni nem lehet. Az igazi munkát.

S a friss olasz király — úgy mondják — lovagrendet alapít a munkának. — Ugyan, ugyan Felség... Tessék azt csak mi ránk bízni. A munkában magában benne van már

az elismerés. Az igazi munkás nem akar lovag lenni, csak munkás. Ez a lovagrend is azoké lesz, akik nem dolgoznak. Az igazi munkás nem megy jelentkezni, hogy: — kérek alássem egy ordót, hanem rágyújt a pipájára, amikor ráfáradt s mulat azon, hogy hogy taszigálják egymást a lovagok a versenyben egy-egy munkás-mónéta után.

(Th.)

Budapest, május 3.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Április 30-án új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A trónörökös vadászata. Boroszlóból táviratozzák nekünk: Ferenc Ferdinánd főherceg május elsején a porosz-sziléziai Prinkenauba érkezett, ahol több napig fog vadászni. Günter Ernő szlezvig-holsteini herceg, a német császárné testvére, melegen fogadta a főherceget kastélyában.

— Báró Fejérváry Géza Budapesten. Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter tegnap Lovranából átment Fiuméba és a mai nap folyamán, mint levelezőnk táviratozza, hazautazott Budapestre. A miniszter teljes négy hetet töltött Lovranában.

— Vilmos császár egészsége. A World című newyorki lap tudvalevőleg azt a szenzációs hírt röpi-tette világra, hogy Vilmos császár súlyos idegfabban szenved. Ezt a hírt most Leuthold tanár, a császár házi orvosa hivatalosan megáfoltatta a Newyork Herald levelezője révén.

— Klótild főhercegnő ajándéka. Szép ünnepség színhelye volt ma a fővárossal határos Buda-kezi község, ahol a szegénysorsu tudósbetegek számára épült az Erzsébet-szanatórium. A sanatórium védnöke, Klótild főhercegnőnek az alapítélettel emlékére díszes aranykeresztet veretett. Ezeket ma adták át annak a hat budakeszi leánynak, aki az alapítélettel ünnepélyen hóféhér ruhában fogadta a főhercegnőt.

Az ünnep délelőtt 1/2 12 órakor vette kezdetét. A község háza előtt Tahy István íoszolgaribó és neje, Bulits Ferenc esperesplébános, Rajz Flóris községi jegyző és neje, dr. Pechán László és neje, György Vilmosné, Stofitz Antal községi bíró, Guckler Károly erdőmester, továbbá a községi képviselőtestület fogadta a fővárosi vendégeket. A fogatok egymásután gördültek a község háza elé és kiszálot belőlük: báró Harkányi Frigyes a Szanatórium-Egyesület alelnöke, gróf Almásy Györgyné alelnök, gróf Bathányi Lajosné, Korányi Frigyesné, Herich Károlyné, Bököy Árpádné, Sarányi Béláné, Domonay Ödöné, Tauffer Vilmosné, Dániel Gáborné és leánya Anna, Czipfer Győző műegyetemi tanár, Matyus Arisztid tiszteletbeli ügyész, dr. Kuthy Dezső, dr. Tauszk Ferenc egyetemi magántanárok, dr. Nagy Albert, dr. Weyner Emil, Szlovák Ignác és még többen. — Báró Harkányi Frigyes a község háza tanácstermében ünnepi megnyitóbeszédében ismertette a Szanatórium nemes célját és felkérte gróf Almásy Györgyné alelnököt, hogy az alapítélettel emlékére készült keresztet nyújtsa át. A hat felteruhás leánynak a grófné szavakkal adta át a főhercegnő ajándékát:

— Klótild főhercegnőnek 6 fensége nevében átadom nektek emlékül e kereszteket.

A leányok, névszerint Heller Teréz, Leiner Juli, Hieber Juli, Koch Teréz, Dobrády Teréz és Holl Mária megtehatott csókoltak kezét a grófnénak, majd Holl Mária előrelépett és köszönetet mondott a főhercegnőnek az ajándékokról. Bulits Ferenc esperesplébános a község nevében mondott köszönetet Klótild főhercegnőnek a kitüntetésért. A községi képviselőtestület ma megtartott ülésén különben 200 koronát szavazott meg a Szanatórium számára. Az ünnep végeztével a vendégek a már csaknem teljesen kész Szanatórium-épületeket tekintették meg.

— A román trónörökös Budapesten. A román trónörökös feleségével és fiával ma délelőtt 10 óra 30 perckor Triest felől jövet megérkezett Budapestre. A keleti pályaudvaron gróf Festetics Taszióné és két leánya, Lachnit állomásőrök és Pavik rendőrfelügyelő fogadták a trónörökös családját. A magas vendégek ezután a grófi család kíséretében a városba hajlattak és dejeuner után 2 óra 30 perckor folytatták utjukat Bukarest felé.

— Munkácsy emlékezete. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat és a Magyar Képzőművészek Egyesülete Munkácsy Mihály lelkiüdvéért május 4-ikén az egyetemi templomban gyászistentiszteletet tart. A rekviem délelőtt 10 órakor kezdődik.

— Az Akhilleion. Écsből táviratozzák, hogy a korfui Akhilleion villa eladása végett újabb tárgyalások indultak meg. Egy földbirtokos két millió koronát ajánlott a villáért és a kertért.

— Böklin és a szent liget. Picquart ezredes, Dreyfus ügyének bajnoka elmond most egy apróságot. Már rég elmondhatta volna, mert abból az időből való, amikor még vizsgálati fogságban volt, de nem mondta el. Talán mert kiméletes ember, aki az ellenfele győngeségét nem figurázza ki, vagy tán most jutott csak az eszébe s a barátainak tetszett nagyon a dolog s úgy adták tovább. Egy kis epizód, amelynek a hőse Tavernier, az egyik vizsgálótiszt. Ez a Tavernier súlyosbító körülménynek minősítette, hogy Picquart előre megállapított titkos nyelven levelezett Tunisból egy párisi műbaráttal.

— De nem! — tiltakozott Picquart.

— Ne tagadj! — fődmedt rá amaz. — Ön egy Böklin nevű festőről ír, aki sohasem egzisztált s egy úgynevezett baseli szent ligetről, amely nyilvánvalóan valami gyanus találkozó hely. Mert hogy Basel egy régi spionfészek, azt jól tudjuk.

Picquartnak mentő ötlete támadt. Elővette a Bädekert, s abból mutatta ki, hogy Böklin nem Bökknak, a német tábornoknak álneve, s hogy a szent liget sem veszedelmes németországi tanya.

— Pikler tanár úgye. Az egyetemen ma zavartalanul folytatta előadását dr. Pikler Gyula. Az első számú tanterem ajtáján a következő hirdetés volt olvasható:

Kérem.

Az előadásnak zavartalan lefolyása érdekében komolyan ökökértem a hallgatóimat, hogy minden személyem mellett való tüntetéstől tartózkodjanak.

Budapest, 1901. május 2.

Láttam:

Mariska s. k.,
e. i. dékán.

Pikler Gyula s. k.
ny. rk. tanár.

Tizenkét óra felé gyülekezett Pikler tanár hallgatósága. A terem ajtájában Mariska Vilmos, jogkari dékán állt és miután egyenkint igazolták indexeikkel személyazonosságukat, a dékán mindegyik hallgatóhoz így szólt:

— Megígéri, hogy az előadást semmiféle tüntetéssel sem fogja zavarni?

— Igérem, — hangzottak a feleletek.

— Adja kezét rá!

És a dékán minden hallgatóval kezét fogott. Negyed egykor lépett a terembe Pikler tanár Mariska dékán kíséretében és a legnagyobb csendben azonnal megkezdte az előadást, mely zavartalanul folyt le az óra végéig. Az előadás után a hallgatók csendben szétoszlottak.

A méltatlanul megbántott érdemes tudós védelmére és elégtételére a Társadalomtudományi Társaság holnap ülést tart. Erre vonatkozólag a társaság elnöksége a következő meghívót bocsátotta ki:

A Társadalomtudományi Társaság május hó 4-én (szombaton) este 6 órakor a Mérnök-és Építész-Egylet helyiségében (Ujvilág-utca 2. II. emelet) rendkívüli közgyűlést tart a Pikler Gyula alelnök ellen intézett támadások ügyében.

Pikler tanár különben ma a következő üdvözlő táviratot kapta:

Méltatlan meghurcolása közepette tanusított magatartását bámuljuk. Működésével rokonszenvezünk, személyét tiszteljük.

A debreceni polgárok.

Ezenkívül a gyöngyösi polgárok is üdvözlő táviratot küldtek az érdemes tanárnak.

Az egyetemi ifjuság botrányokra szervezkedett töredékének működése akcióra bírta a szabadlevű polgárságot, amely a szabadság megóvása érdekében népgyűlést hív össze. Erre vonatkozólag a következő meghívót adták ki:

Tisztelt polgártárs!

A klerikális reakció mind jobban bontogatja sötét szárnyait; már a tanszabadságot is fenyegeti és a felekezeti békét komolyan veszélyezteti. Elérkezett az ideje, hogy a szabadság minden híve pártkülönbség nélkül soraközzel és tölemelje tiltakozó szavát. A mozgalom részleteinek megbeszélésére e hó 4-ikén, szombaton 6 1/2 órakor a Demokrata Kör (Nagymező-utca 21.) helyiségében érkezzet le. Kérjük, hogy itt megjelenni és a mozgalmat minden befolyásával támogatni sziveskedjék.

A meghívót több fővárosi bizottsági tag, a Demokrata Kör és a szocial-demokrata-párt vezetősége írta alá.

— Jubiláló könyvtáros. Hellebrant Árpád, az Akadémia könyvtárosa a napokban érte meg hivatali szolgálatának huszonöt éves jubileumát. Hellebrant, kinek már az atyja is az akadémiai könyvtár alkalmazottja volt, gyermekkor óta szakadatlanul a könyvtár polcai közt töltötte idejét és éppen ennek köszönheti, hogy nincs senki, aki hazánk ez elsőrangú könyvtárjainak néma jobbana ismerne. Nagy szolgálatot tett a könyvtárnak és a hazai bibliográfiának azzal, hogy az Akadémia megbízásából összeállította s nyomtatásban közzétette a könyvtárban őrzött ösnyomatványok sorozatát. A Szabó Károly megindította Régi Magyar Könyvtár című akadémiai vállalatot két vasos kötettel gyarapította. Jubileuma alkalmából barátai és tisztelő lakomát rendeztek a tisztelőre.

— **Az ágyugár kémiszolgálat.** Mi is megemlékeztünk arról a kémkedési esetről, amelyből kifolyólag a francia közvélemény nagyon elkeseredett Krupp ágyugár ellen. A *Matin* ma érkezett száma is erősen megtámadja a német ágyukirályt, aki el akarta lopatni a francia ágyúk titkait. Egyben megírja a francia újság, hogy Kruppnak valóságos kémiszolgálati irodája van. Az iroda hivatalos neve „értesülések irodája” s külön épületben van Essen városában, jó messze az ágyugártól. A gyár igazgatósági helyiségével azonban külön telefontörzsi köti össze. Innen indulnak utjukra a gyár kitűnően fizetett kémei, s ugyancsak ők dolgozzák fel szakemberek a kapott értesüléseket. A kémiszolgálati iroda nagy laboratóriumában serényen folyik a lopott vagy titkon vásárolt alkatrészek felbontása, vegyelemzése és utánzása. A francia lap szerint ebben az irodában Krupp mérnökei és vegyészei mellett a német tüzérség néhány előkelő tisztje is állandóan működik. Ezt különösen hangsúlyozza, tekintve, hogy a német kormány Krupp magánügynéket jelentette ki az egész kémkedési esetet.

— **Titokzatos halál.** Baján a minap reggel holtan fogták ki a Lugovicából, a Duna egyik mellékárból, Löwenstein Frigyes nagykereskedőt. Előtte való este azzal ment el hazulról Löwenstein, hogy valami ügyben Szabadkára utazik. Eleinte azt hitték, hogy büntetést áldozta lett. Megtalálták a pénztárcáját, az ékszerrel sem hiányoztak, s így a rablójelenség esete ki van zárva. Az orvosok tegnap felboncolták a holttestét és a halál okául szívzérhűdést konstataáltak. A holttesten küllerőszak nyomait nem észlelték. A feltétele az, hogy Löwenstein a Lugavica-parton érte a szívhűdés és a meredek partról belesett a vízbe, vagy hogy öngyilkosságot követelt el és abban a percben, a midőn a vízbe ugrott, érte a hűdés.

— **Tízéves találkozó.** A kassai gazdasági tanintézetet 1891-ben végzett hallgatói 27-ikén, pünkösd másodnapján tartják Kassán tízéves találkozójukat. Nemeth Pál egri káptalani gazdasági (Folyás, u. p. Tiszta-Polgár) kéri tanulóitársait, hogy nála, avagy Jakabfalvy Kornélnál az abauj-tornamegyei gazdasági egyesület titkárnál (Kassa, Rózsa-utca 5.) jelentsek be lakhelyüket.

— **Halálozás.** Stollár Alajos, a Magyarország kiadóhivatalának tisztviselője 1-jén 42 éves korában meghalt Budapesten. Temetése ma volt nagy részvét mellett.

— **Czetel Zsigmondné született Mezey Fanny** 53 éves korában meghalt Budapesten.

— **Ij. Ámon József** joghallgató, Ámon József ismert fővárosi építész fia, tegnap Párisban, ahol tanulmánya befejezése végett tartózkodott, élete huszonkettedik évében rövid szenvedés után meghalt.

— **Amália** schleswig-holsteini hercegnő, mint Berlinből jelentik, az éjjel *Karóiban* meghalt.

— **A szanatorium-egyesület közgyűlése.** A budapesti szegénysorsú tüdőbeteg szanatorium-egyesülete III. évi rendes közgyűlése május 17-én lesz a Vigadó-tér 1. szám alatt. A közgyűlésen, amelyen Klotild főhercegnő is jelen lesz, gróf Batthyány Lajos elnök mond megnyitót. Korányi Frigyes pedig záró beszédet. A közgyűlés tárgyalni fogja az igazgatótanács, a hölgy-bizottság és a felügyelő-bizottság jelentéseit, tiszteletli tagokat választ, határoz az Erzsébet alap adomány tárgyában és végül megválasztja az igazgatótanács tagjait. A közgyűlés délelőtt 11 órakor kezdődik.

— **Somossy-Mulató.** A Somossy-Mulatóban ez idő szerint a berlini *Szeceziós Variété* vendégszerepel, amely már irányánál fogva nálunk is nagy érdeklődésre számít. Ennek a zsánernek a megteremtője Wolzogen Ernő, az ismert német író, aki azt a régi óhajt, hogy t. i. a variété színpadot irodalmi és művészi színvalóra emeljék, elsőnek valósította meg. Költők, zenészek és művészek segítségével sikerült olyan programot összeállítani, amelynek érdekesebb alig lehet elképzelni. A Wolzogen-féle *Überbrettel* mintájára alakult meg a *Szeceziós Variété*, amelynek érdekes műsorán elsőrangú erők nevével bírunk. Ez az érdekes művészi vállalkozás, amely tisztán esztétikai eszközökkel szórakoztat, nálunk különösen érdeklődést kelt, elvlegre a mi régi vágyunk is, hogy az éjjeli mulatók színvonalát művésziileg emeljék, a mire kitűnő mintául szolgál a Wolzogen-féle zsáner.

— **A temető titka.** A zsidó temető mögött tegnap este az egyik fán egy akasztott ember holttestére akadtak. Személyazonosságának megállapítása céljából az orvostani intézet tetemnézőjébe szállították.

(x) **Akácia oréme** országosra a legkedveltebb hölgyepor. Ara: 1 K. Főraktár Krieger György gyógyszerészre Budapest, Kalvin-tér. Arokrém 2 K., mosdószappan 1 K.

(x) **Lukács Vilmos bankházából, Budapest, V., Fűrőd-utca 10. sz. a vegyének osztályosjegyeit.** 1/4 a 12 K., 1/2 a 6 K., 3/4 a 3 K., 1 a 1.50 K.

(x) **Elsőrendű, a fővárosban és az országban** elismert műtermen **Kossák József** os. és kir. udv. fényképező, Kossuth Lajos-utca 12., szemben a Nemzeti Kaszinóval, látványos kirakat a kapubejártnál.

(x) **Figyelmeztetjük** a gazdaközönséget és iparvállalat-tulajdonosokat, hogy gépjaj és hengerolaj szükségletüket a hírneves orosz-amerikai olajipar-részvénytársaságnál fedezzék. Az egyedüli elárúsítás

Reich S. és társa cégnél, Felső-Erdősor 11. szám, mely cég minta- és árjegyzékkel készséggel szolgál.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!**

Vadnay Andor meghalt.

Budapest, május 3.

Szomorú hírt jelent szentesi levelezőnk. Vadnay Andor, Csongrádvármegye főispánja ma rövid szenvedés után meghalt. Akik ismerték Vadnay hivatali működését, tervszerű, céltudatos tevékenységét az alföldi agrár-szocializmus leküzdésében, igaz részvétellel fognak értesülni a megdöbbentő halálesetről, amely egy sikereken gazdag pályájának derékon szakított kora végét. A közvélemény meleg rokonszenve kísérte legújabbban szociológiai fejtegetéseit, amelyek megbecsülhetetlen értéket nyertek szerzőjük közvetlen tapasztalatai és a lelkes ügyszeretet révén, amely irodalmi működését jellemezte. E cikksorozat egy részével lapunkat is gazdagította és a magyar közönség elismeréssel adózott az író nemes törekvéseinek.

Még be sem fejezte egyetemi tanulmányait, amikor ifjú szenvedélye belesodorja a napipolitika áramlatába. Az első közt agitál az Istóczy Győző által hirdetett antiszemita elvek mellett és 23 éves korában mint ügyvédjelölt az esküdtszék előtt védi a 12 röpírat szerzőjét az ügyesség által indított sajtópörben. Az esküdtszék verdiktje fölmenti Istóczyt és még ez év őszén megszerzi Vadnay Andornak a tapolcai kerület képviselői mandátumát.

Az ifju feltűnik a parlamentben férfias szépségével, rokonszenves megjelenésével, de maga is érzi csakhamar, hogy tehetségét, ambícióját téves irányba terelte. Még egyszer vállalt antiszemita mandátumot, de egy merész kanyarodással belép a szabadelpvűpartba és a közigazgatás tanulmányozására adja magát oly kitarító szorgalommal, hogy méltán feltűnést kelt már az első beszéde, amelyet a közigazgatás reformjának kérdésében mondott. Ez megnyitotta számára az utat a belügyminisztériumba és mindenki szép jövőt jósol az ifjunak, amikor kinevezték osztálytanácsosnak. Ebben az állásban közremunkálódik Szapáry Gyula miniszterelnöksége idején a közigazgatási javaslatok kodifikálásában és amikor az egyesült ellenzék vihara előre jelzi a javaslatok sorsát, Vadnay Andor tanácsolja Szapárynak, hogy két rövid szakasszal mentse meg, ami a nagy harcból még megmenthető: az államosítás elvének törvénybeiktatását, de az a terv senkinek nem sikerül. Nemsokára aztán *Wekerle* váltja föl Szapáryt és *Hieronymi* szakítva annyi évek megszentelt szokásával, Vadnayt Csongrádba küldi le főispánnak, ahol éppen akkor *Sima* Ferenc és hívei irtó harcot folytatnak a meggyőngült szabadelvű párttal.

Lelkes örömmel üdvözlük a liberálisok a fiatal főispánt, aki csakhamar igazolja várakozásukat. Simaék kéréllhetlen gyűlöletével kell megküzdnie, de végre is tapintatos és halkeltetl közéü fellépésével megtörtí *Sima* Ferenc hatalmát, aki ismételtelen monstre-deputációkkal fordul a kormányhoz Vadnay eltávolítása végett. De *Przewal* Dezső, majd *Szell* Kálmán bizalma még inkább megerősíti Vadnay pozícióját és *Sima* az anyagi tőnk szélére jutva, teljesen elveszti lába alatt a talajt és kénytelen lemondani mandátumáról. A rettegett befolyásból, amelyet a derék szentesi népre gyakorolt, csak a laposkájá maradt meg és ott küzd tovább a már népszerű főispán ellenazon a piszkolódd hangon, amely a szabad sajtónak kigunyolása. Még súlyos betegsége alatt senkimei a főispánt, de a nép szeretettel kereste föl e szomorú napokban és most őszintén megsiratta, hisz Vadnay életének legszebb részét szentelte az ő jólété, az ő boldogulása előmozdításának, úgy, amint nála nagyobb lelkesedéssel, nagyobb szeretettel kevesen.

Mi újságírók megbecsültük benne fáradhatatlan munkássága, férfias jelleme mellett, a toll kemény harcosát is, aki elhánnyván magától az ifju.kor szenvedélyeit, egy nemes eszméért küzdött vértözve nagy tudással, szép tehetséggel és lelkes ambícióval.

A hatvankilós primadonna.

Egyik aradi lapban olvastam a következőket: Leszkay András, a Magyar Színház leendő igazgatója szerződtette Turcsányi Olgát szubrettnek. De egy kicsit túlságosan kövérekn találta a szubrettszerepkörhöz. Ezért aztán a következőképpen oleskedtek. A művésznőt megmászalták s aztán kiállították a szerződést. Leszkay direktor szerződtette Turcsányi Olgát a Magyar Színházhoz 60 mondó: *hatvan kilóval, négyszáz korona havi gázsi* mellett. A művésznő a szini szezon elején köteles *legfeljebb hatvan kilót* nyomni. Minden további kilóért az igazgatónak joga van havonként husz koronát levonni a gázsiából. Minden megkezdett kiló *egész*et számít.

Ezek után egy pilantig sem habozom kijelenteni, hogy Leszkay igazgató tőkéletesen új alapokra fektette a művésznők szerződtetését. Sőt alapos a gyanum, hogy egy-egy másik primadonnának az éle mes direktor kérdőlapot fog átnyujtani, amellyel kiputatólja, hogy nem kell-e túlságos elhúzástól tartania. Ajánlom neki a következő mintát:

Kérdőlap

olyan primadonna-jelöltek számára, akik Leszkay igazgatása alatt szerződést óhajtanak kapni.

Kövér volt az apja?
Hát az anyja?
Szereti e a zsíros ételeket?
Kedveli a tésztát?
Szokott-e hideg fűrdőket venni?
Szeret tornázni?
Hány kilót emel félkézzel?
Könnyen lélekzik?
Tud emeletet mázni?
Szeret ebéd után lustálkodni?
Sokat alszik?
Iszik ebédhez vizet?
Szokott kukoricát enni?
Le tud ugrani a robogó villamosról?
Kötelezi-e magát, hogy óvakodni fog a hizástól?
El fog mindent követni, hogy sovány-ság dolgában pontos középhelet foglaljon el Kúry Klára és Sarah Bernhardt között?

Ha a művésznő mindeme kérdésekre az igazgató intencióinak megfelelőleg válaszol, akkor szerződteti. És ajánlom Leszkaynak, hogy járjon elől jó példával. Nem mondhatnám, hogy nagyon sovány ember s ezért kissé különös az ellenszenve a kövérség iránt...

—o—

FŐVÁROS.

(*) **Uj honpolgárok** Ma délelőtt a következők tették le a honpolgári esküt **Halmos János** polgármester előtt: *Falenyóck* Jozsefa Teodóra Terézia magánzó, *Rom* Pál betűszedő, *Polcs* Antal művezető és *Winter* Ármin kereskedő.

(*) **Az Erzsébetvárosi sugár-ut** *Heuffel* Adolf középítési igazgató most terjesztette be a VII. kerületi uj sugár-ut létesítésére, illetőleg a dob-utca megszelésítésére vonatkozó munkálatot, amelynek a kidolgozását a közgyűlés a múlt évi szeptember hónapban rendelte el. A középítési igazgató, a bemutatott és a hozzávetőleges költségekkel is ellátott terjedelmes tanulmányával, több alternatív tervet mutat be. Ezek közül első sorban azt a tervezett javasolja eljogadásra, amely mint *1600 méter hosszú és 30 méter széles sugár-ut a központi városháza főhomlokzatától a Damjanich-utcaig vezet*. Ennek a javaslatnak a keresztíviteinél 86 ingatlan kell, egészben vagy részben kisajátítani és eltávolítani; ami körülbelül *14 millió koronába* kerülne; ezzel szemben azonban, a szabályozás után értékesíthető telkekből mintegy *6 millió korona* bevétel várható, úgy, hogy a teletszerzésnél mutatkozó fedezetlen költség 8 millió koronára tehető. Ehhez járul az utépítésnek 935,000 koronával és a csatornázásnak 120,000 koronával előirányzott költsége, úgy, hogy az uj sugár-utra összesen mintegy 9,100,000 koronát kellene áldozni.

Azonkívül még két tervet dolgozott ki a középítési igazgató. Az egyik a Dob-utca belső részét a Wesselényi-utcai oldalon, az István-térről a Király-utcai oldalon tizenkét öre szélesíti ki. Ha a tervet egyszerre végrehajtják, a kisajátítás 12 millió koronába kerül, amiből 6 millió korona megtérül. Ha csak azokat a területeket sajátítják ki, amelyekből a szabályozás után terjedék lesz, a terv végrehajtása 4,800,000 koronába kerül. A harmadik terv a Dob-

utcát egész hosszában a Király-utcai oldalon szélesíti ki. Ez a terv, ha egyszerre végrehajtják, hatodfél millió koronába, ha fokozatosan hajják végre, ötödfél koronába kerül.

(*) **A pénzügyi és gazdasági bizottság** ma délután, *Maluksa* Alajos alpolgármester elnökölete alatt ülést tartott, amelyen a budai szemétkifuarozásának ügyfél foglalkoztak. A budai szemétkifuarozás szervezője a vállalkozóval az idén lejár. A köztisztviselő bizottság hozzájárult *Tóth Páter* hivatalfőnöknek ahhoz az indítványához, hogy a főváros a budai szemétkifuarozásnál a vállalkozói rendszerrel szemben évi 40.000 korona megtakarítást mutat. *Viola Imre* tanácsos bőven ismertette a házi kezelés érdekében kidolgozott tervezetet és tudatta a bizottsággal, hogy a hídvám kérdésében a pénzügyminiszterhez intézett kérvényre a miniszter azt a választ adta, hogy a teljes hídvámot nem engedheti el, de az évi átalányt a Ferenc József- és Margit-hidakra 5000 koronában állapítja meg. A bizottság az átalányért köszönetet fejezi ki a miniszternek és azután az ügyosztály javaslatát elfogadta.

(*) **A segédhivatalok újjászervezése.** A jogügyi bizottság ma délután ülést tartott, melyben *Rényi Dezso* főjegyző két javaslatot tárgyalt: a segédhivatalok újjászervezése és a segédfogalmazói díjazás szervezése ügyében. A főjegyző az elsőre néve azt ajánlja, hogy az összes segédhivatalokat, mint különállókat, szüntessék meg, szervezzenek egy központi segédhivatalt. Ezzel nemcsak az ügyvitel egyszerűsítik, de mintegy 30.000 koronát is megtakarítanak a főváros. A főjegyzőnek másik ajánlata az, hogy szervezzenek segédfogalmazói állásokat. Ez idő szerint ugyanis 27 gyakorló és 29 díjnok működik a fogalmazói szakban. Jövőre, a javaslata szerint, szervezzenek 12 segédfogalmazói állást s maradna 15 fogalmazó-gyakornok és 19 díjnok. A jogügyi bizottság mind a két javaslatot elfogadta.

(*) **Adókvetés.** Május 4-én a következő házak adóit tárgyalják: a VI. kerületi B) bizottság a 3446—3454. sz. a., az A) bizottság a 4128—4199 sz. a. és az elhalasztott tételek; a VII. ker. A) bizottság a külön meghívottakét; a B) bizottság a külön meghívottakét; a IX. ker.: a 9385—9415. számig.

SZÍNHÁZ, ZENE.

Nemzeti Színház. Ma este a *Nemzeti Színházban* *Himfy dalai*, *Berzók Árpád* hatásos színnyben került színre és ez alkalomból ritka látványban volt része a publikumnak: az udvari páholynak látogatói voltak. Közvetlenül az előadás megkezdése után érkeztek meg *Mária Anna* és *Mária Krisztina* főhercegnők, *Frigyes* főherceg bájos leányai udvarhölgyeikkel és feszült figyelemmel kísérték az előadás menetét, míg edényanyuk, *Isabella* főhercegnő csak később jött a színházba. A magas vendégeket, akik sokat tapsoltak a szereplőknek, úgy jövelük, mint távozásuk alkalmával *gróf Kegelevich* István intendáns kalauzolta.

A két Leonóra. A *Berliner Theater* a Bjornson-ciklus komor és megrázó hatása után ma derült, jökedvű vígjátékkal szolgált a *Magyar Színház* közönségének: igazgatójának, dr. *Lindau* Pálnak egyik vígjáték darabjait mutatta be harmadik előadásul. A *Két Leonóra* (Die beiden Leonoren) Németországban, különösen Berlinben, fényes sikere volt. Sikert bizonyosan annak köszönhette, hogy nagyon divatos és kedves tárgyat dolgozott föl; hogy a német izlésnek annyira tetsző módon vegyítette a naivat a szentimentálisal; és hogy egy kis tántorgás, egy kis ideges megszádulás után a szerző szívek boldogsága és a morál ül a darabban diadal. A *Két Leonóra*: anya és leány. A mama korának a gyermeke, „ein nervöse Kind,” aki unja magát gazdag és tisztességes férje oldalán és flirtelni kezd férjének egyik ifjú barátjával, *Wieberg Hermann* vicekonzullal. De hazajön a pénziből a kisasszony, aki az ideges mamának éppen az ellentéte: csupa izomer és friss, egészséges naivitás. A vicekonzul mindjárt első látásra beléservert, tiszteletteljesen elfordul a büntől és a szép harmincöt éves mamától és feleségül veszi a tizenhat éves kisasszonyt, a másik Leonórá, aki olyan kedves és mulatságos, mint egy megtetszött naiv-zerep és olyan okos, mint egy miniszterelnök. A divatos, ideges mama híuságának egy kicsit fájt, hogy váratlanul ilyen nagy leánya van (éveik nem látta és nem tudta, hogy ennyire megnőtt), de csakhamar ő is megszereti a bájos leánykát, érzi, hogy az anyaság az asszony legmégeltőbb hívatása és boldogan, derülten engedi át a kicsikét a vicekonzulnak. A téma nem új és a franciák a *Női harcban* talán érdekesítőbben, több finomsággal és művészibb pszichológiával dolgozták föl, de *Lindau* sok kedélyt öntött a maga egyszerűbb meséjébe és nagyon kedvessé tudta tenni a fiatal leány egy-egy jelenetét. A szerző abban a hibében áll, hogy elmésségében van valami a francia espritből. Tény, hogy a maliciája elég éles. Egypár mondása olyan pikáns és úgy csattan, mint a legjobb francia él. A szép mama például a második felvonás végén olvasni kezd egy erősen ízszerű párisi regényt. Először fölhaborodik, de azután a szeme odatapad a

könyv első lapjára és gyönyörteljes megbotránkózással kiált föl: *Pfui, wie reizend!* — A mai előadás legjobban tetszett a közönségnek *Taliansky* kisasszony, aki a nagyon naív, nagyon okos, nagyon parádés *Lorchent* affektáció nélkül, természetes bájjal tudta játszani. Kár, hogy *Frauen-dorfer* asszony a mama szerepében hamis hangokkal rontotta meg a duó hatását. Annnyira kiemelt és alábuzott mindent, hogy ilyen ríktó modorban nálunk még a vidéki színpadokon sem játszanak már. — Ma este szociikai látványosság-számba ment a harmadik felvonás diszlete. *Heidelberg* látszott hátul, az egész város, fölülre a várhegy és a szép romok, mellette a *Neckar*-folyó; és a leszálló esti homályban a házak és az utcák lámpái sorra kigyulladtak és a folyó ezüstös fényben csillogott, amint a hold rásütött. *Lindaut*, a darab szerzőjét, a második felvonás után ötször kitapsolták. (á. e.)

Hangversenyek. Az *Országos Zeneakadémia* dísztermében ma este tartották meg az első vizsgálati hangversenyt, amelyen a növendékek bemutatják tehetségüket és haladásukat. *Bassi* orgonaversenyének előadásával *Laub* István, *Koessler* János tanítványa örömet szerezhetett kiváló mesterének. *Thomán* István, a jeles művész, aki mint zongora-pedagógus is elsőrangú tekintély, két tanítványt állította a pódiumra; *Rosenfeld* Izidor az egyik, aki finom stilerzőkével, benső felfogásával és máris meglepő technikájával nagyra hívatott tehetségnek adta tanújelét, a másik *Fabián* Felicitás, aki *Liszt* es-dur zongora-koncertjét lendületes erővel és csillogó virtuozitással játszotta el. Jövője iránt valóban vérmes reményeket kelte a hallgatóságban. *Zinauer* Amália kisasszony, *Szendy* Árpád kitűnő művészünk iskolájának minden erényét ragyogtatta néhány *Rubinstein*-szerzemény jeles előadásában. *Humphreys* Rikárd, akinek kiváló tehetsége már ismeretes, nagy mesterének, *Popper* Davidnak magyar rapszódiját játszotta jelesül, míg a tehetséges *Köszegi* Sándor heggedüjtátka *Kemény* Rezső tanár jeles tanítási módszeréről tett fényes tanúbizonyságot. Két énekprodukcióban is volt részünk. *Kiss Ilona*, *Malacky* Róbertné tanítványa, *Liszt* és *Brahms*-féle dalokat énekel gyönyörű organummal és sok érzéssel. — *Singer* Selma, *Passy* Corne tanítványa pedig Adából a nagy áriát adta elő meleg és fényes hangon nagy tetszés mellett. A hangversenyen előkelő közönség volt jelen.

A *Nemzeti Zenei* igazgatósága ma este a *Vigadó* dísztermében hangversenyt rendezett rendkívül érdekes műsorral, amelynek első száma *Volkman* b-moll zongora-triója volt. *Steiner* Irén, *Aggházy* Károly művészünk tehetséges tanítványa meglepő készséggel játszotta a zongoraszert. Nagy elismeréssel kell megemlékeznünk *Schnur* Ignác heggedüjtékáról, akinek tónusa feltűnően szép, technikája pedig meglepő, tanítványa *Góbbi* Alajosnak, aki mint zenepedagógus is büszkesége zeneilgunknak. — *Méro* Jolán briliáns zongorajátéka a legnagyobb reményeket ébresztette bennünk a kisasszony jövője iránt és neves mesternőjének, *Rennebaum* Ágostának módszerét dicséri a föl fogás előkelősége és a technika csiszoltsága, amellyel *Méro* Jolán néhány nehéz *Liszt* szerzeményt eljátszott. *Márkus* Lilly fenomenális tehetségét már ismeri a koncert közönségünk, amely már sokszor tapsolt a bájos és művészi hívatottságu fiatal hölgynek. Briliáns zongorajátékával ma is elragadta a közönséget. — Ujdonasz volt *Allaga* Géza (cimbalomra és öt vonóshangszerre írt) magyar rapszódija, amelynek cimbalomrészt tanítványa: *Sey* Dezsóné vervevel és finom árnyalással játszotta. *Allaga* ugyanis, mint zeneszerző, ugyanis, mint tanár nagy sikert aratott. *Kiss* Antónia a *Traviatából* az áriát gyönyörű hanggal és meglepő technikával énekelte.

Monstre-hangverseny. A *Danubius* Daloskör záslószentelése alkalmából május 16-án nagy hangversenyt rendez a *Vigadó* összes termeiben. A hangversenyen 13 elsőrendű budapesti dalárdának 700 tagja működik közre *Bellovics* Imre karnagy vezetésével a szokatlan énekzámokat adják elő, amellyel a kassai dalárhangversenyeken fognak szerepelni. A hangverseny legközélebbi nyilvános próbáját pénteken este 7 1/2 órakor fogják a *Vigadó* nagytértermében megtartani. A belépés díjtalan.

Uj eredeti vígjáték. *Guthi* Soma és *Rákosi* Viktor új vígjátékot fejeztek be, amelyet a Nemzeti Színháznak nyújtanak be.

A Höföhörke esch nyelvén. *Bródy* Sándor *Höföhörke* című színművét, mely nagy sikerrel került színre a *Nemzeti Színházban*, lefordították esch nyelvre s a darab, mint értesülünk, még ebben a színházi évadban bemutatásra kerül a *prágai* Nemzeti Színházban.

Mascagni és Goldmark műve. *Pietro Mascagni*, egy, e hónap 9-ikén tartandó bécsi zenekari hangversenyén híres zeneszerző hazánkfiának, *Goldmark* Károlynak *Es-dur* szimfóniáját fogja előadni, amelyet *Bécsben* még nem adtak elő. Ezt a szimfóniát *Mascagni* Németországban már többször előadta.

Angol operett-társulat a Vigaszínházban. A *Vigaszínház*-nak e hónap második felében nagyon érdekes esték lesznek. Elsőnek adunk hírt róla, hogy a *Vigaszínház* május második felére *Kerker* Gusztávnak, a világhírű komponistának a társulatát szerződtette. A vendégjáték e hónap 21-én kezdődik és tíz estén át tart. A társulat elteje a következő, *Londonban* elismert népszerűségű, kiváló művészekből áll: *Dainton* Mary, *Kalley* Éva. *Ring* Julia, *Earle* Vashti, *Carle* Richard, *Don* D. L., *Armstrong* Will, *Lawton* Frank, *Schiller* George, *Boris* John, *Titus* Fred. A társulat továbbá huszonegy tagból áll, ragyogó szépségű női ének- és tánckarból és megfelelő hatalmas férfi-kórusból áll. Ez kevés változással ugyanaz a társulat, amely annak idején a *New-York szépté* Londonban kreálta. A *Vigaszínház* zenekarát a vendégjátéktára kibővítik. A műsort úgy állapították meg, hogy az első három estén, május 21, 22 és 23-án a *New-York szépté* játszó *Kerker* személyes vezénylete mellett. Az angol vendégjáték első híre is már olyan érdeklődést kellett és a színházpénztáránál annyian jelentek, hogy az igazgatóság indítatva érzi magát, hogy erre a három előadásra már holnap, vasárnapról fogva áruba bocsássa a jegyeket a jegyépítőárnál és a *Központi Színház-Jegypénztárnál*. A részvényesek elővételi jogukat az illető előadást megelőző nyolcadik napig gyakorolhatják. Tekintettel arra, hogy a jegyeket előreláthatólag hamarosan elkapkodják, jól teszi a közönség, ha jegyről minél előbb gondoskodik, annál is inkább, mivel az angol előadásokra elővételi díj nem jár.

Bethlen-ünnepély. A kolozsvári ev. ref. teológiai fakultás internátusa a Nagy-Enyeden felállítandó Bethlen-szobor javára május 13-án matinéet és táncestet rendez. A matiné *Kéler* Béla, *Kenessey* Béla, *Király* Mariska, *Mockovcsák* János, *Váro* Ferenc, *Borsay* Samu, *Máté* Gyula, az ifjúsági zenekar és a honvéd zenekar működnek közre. *Eötvös* Károly pedig Bethlenről tart elővilaszt.

Magyar heggedütművész a román királynénál. *Szigeti* Dezso, a Párisból most visszatért heggedütművész a mult kedden *Fiumében* hangversenyt vezet nagy sikerrel. Az *Abbáziában* üdülő román királyné értesülve a magyar művész sikeréről, udvarmestere által tegnap délutánra meghívta villájába *Szekely* Arnold budapesti zongoraművészszel együtt. A villa első emeleti szalonjában a királyné és kíséretén kívül jelen voltak a luxemburgi nagyhercegné, a badeni trónörökös, a schauburg-lippei hercegi pár kíséretükkel. Meghívta a felségs asszony *Goldmarkot* is, de ez rosszullette miatt nem jelenhetett meg. *Szigeti* először *Goldmark* nagy heggedümkoncertjét játszotta, oly bravúrral, hogy meg kellett ismételnie. *Szekely* Schumann-szerzeményeket adott elő. Ezután a királyné szavalt a néhány versét, majd ismét *Szigeti* játszotta. A királyné óhajására *Hubay* csárdajeleneteit is előadta. A hangverseny délután 5—8-ig tartott. A királyné kifejezte elragadtatását *Szigetnek* és meghívta *Bukarestbe* is.

A Színész egyesületből. Az *Országos színészegyesület* tanácsa e hó 7-én, délután fél 4 órakor rendes ülést tart az egyesület házában tanácskozó természetben. Erre az ülésre a vidéki tagok közül *Hevensy* Gábor és *Hunyady* Józsefet hívták be. A tanácsülésen valószínűleg néhány színigazgatói engedélyt is tárgyalni fognak, tekintettel arra, hogy még mindig sok szerződés nélküli színész van a fővárosban. A tanácsülés követő napok valamelyikén a jegyzői bizottság tart ülést.

Hírek a Népszínházból. A *Népszínházban* *Sidney Jones* népszerű operettje, a *San Toy*, mely legutóbb érte el hatvanötödik előadását, a jövő héten újra színrekerül és pedig mivel *Kury* Klára szabadságideje még május 16-ikáig tart, *San Toy* szerepét ezúttal *Fedák* Sári fogja játszani, *Dudley* szerepét pedig *Kápolnay* Irén játssza. A többi szereplők: *Németh*, *Szirmai*, *Raskó*, *Tollagi*, *Ujvári*, *S. Harmath* Ilona, *Kovács* Mihály, *Kiss* Mihály, *Szerdahelyi* a régiak maradnak. — Holnap, szombat és holnapután, vasárnap este, a *Kisasszony feleségem* kerül színre, *Marjolaine* szerepében *Fedák* Sárral, délután pedig *Follinus* Auréli népsziművé, a *Nánit* adják elő, a címszerepben *Blaha* Lujza asszonnyal.

Bárkány Mária Brüszselben. *Bárkány* Mária, a magyar születésű német tragika a napokban vendég szereplést kezdett egyik *Brüszseli* színházban saját társulatával. A művésznő nagy sikert aratott.

D'Annunzio, a — szűkszeva. *Gabriele d'Annunzio*, a hírneves olasz poeta, új drámát írt, amelynek címe: *A föld gyermekei*. A darabban, ugyelöre leg-alább, az a legérdekesebb, hogy *D'Annunzio*, akinek azt vetették a szemére, hogy személye nagyon bőszerű, darabja megírása előtt elhatározta, hogy egyetlen szereplőjének sem szabad egymás után többet mondani — harminc szóval. Ezt a fogadást be is tartotta. Most hát csak az a kérdés, hogy mit mondanak az egyes szereplők a harminc szóban. Mert az is határoz ám valamit.

Városligeti Szinkör. A *Városligeti Szinkör*ben az állandó előadások május hó 15-ikén kezdődnek. Az új évadra az igazgatóság nagy előkészületeket tett. Atalakította a nézőteret és a diszleket. Az új évadot megelőzőleg vasárnap délután, két népies előadás lesz, délután *II. Rákóczy* Ferenc fogsága, este pedig *A cigány* kerül színre.

akik a múlt év őszén bandába verődve egész sereg alkulosos lopást követtek el a fővárosban. A törvényszék a vád- és védőbeszéd után Weinberger Isidort (Pálmai Imrét) 7 havi, Diamant Manót (Dezso Mártont) 10 havi és Varga Vilmost 7 havi börtönrre ítélte. Belezna Baum Odont, aki bűnségdéllettel. Csáki Illést és Neumann Sándort, akik tulajdonelleni kihágással voltak vádolva, a törvényszék felmentette s beszűntette ellenük a további eljárást.

Legujabb.

Berlin, május 3.

Az esti lapok azt hiszik, hogy *pénzügyminiszter* báró Rheinbaben eddigi belügyminisztert nevezik ki és ennek utódjaként dr. *Bitter* pozoni tartományi elnököt és báró *Manteuffel* tartományi igazgatót emlegetik. Más lapok azt hiszik, hogy gróf *Posadowski* veszi át a pénzügyi tárcát, *Podbielski* a földművelésügyi tárcát és *Hentig* koburgi miniszter a kereskedelmi tárcát.

Nyiltér.

SZOLYVAI
GYÓGYVIZ

kiváló hatáson: *köszvény, hályog, csukorbetegség, vesebajoknál, gyomor, fokok, idős és gyébbálmaknál.*
Megrendelhető: a forrásbirtokosnál Solyvai (Bereg megye).
Budapesti főraktár: VIII. Kerepesi-ut 11. I. em.

Tömegesen kelendő

elkék gyárivalálathoz, mely a legjobb kezekben van, közörműködés

társ, 25.000 koronával

keresetük. Ajánlatok „Biztos Járások” jellegével is lap kiadóhivatalához küldendők.

MOST JELENT MEG! * * *

MOLNÁR FERENC:

AZ ÉHES * * *

*** * VÁROS.**

REGÉNY.

Hapható és posta útján
..... megrendelhető a
„BUDAPESTI NAPLÓ”
kiadóhivatalában. József körút 18.
ÁRA HÁROM KORONA.

Megóvás végett

szőrmearukat,
ruhákat és szőnyeget
elfogadunk
FREUD és CZIRING szlicsmesterek,
Budapest, IV., Deák Ferenc-utca 19.

(Az e rovat alatt közöltnek sem tartalmáért, sem alakjéért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

A Reichsrathból.

Bécs, május 3. A képviselőház mai ülésén *Schneider* beterveztett egy interpellációt a *kikeresztelkedett vagy nemesi rangra emelt szülők névváltoztatása* tárgyában. Az ülés további folyamán s a délutáni ülésen a margarin-javaslatot tárgyalják s be is jelezték az általános tárgyalást.

A baloldali német pártjainak elnökei ma délelőtt konferenciát tartottak, melyen a csatorna-bizottság egy tagja jelentést tett a csatorna-javaslatról. A német pártokat kellemetlenül érintik azok a módosítások, melyeket *Kaizel* a javaslatához benyújtott.

Bécs, május 3. A *Ferenc Ferdinánd* házassági nyilatkozata felett készülő vitát, mely a mai ülés napirendjére volt kitűzve, keddre halasztották. A pártok elhatározták, hogy rövid nyilatkozatokra fognak szorítkozni.

Ügyvéd-ástrájk Ausztriában.

Bécs, május 3. Az ügyvédek és a kormány közt az ügyvédi tarifa miatt támadt konfliktus még jobban kiélekedett. Az alsó-ausztriai ügyvédi kamara elhatározta, hogy *abba hagyja működését*, ha az igazságügyi miniszter megmarad eddigi álláspontján. Ez annyit jelentene, hogy *egész Ausztriában ügyvédástrájk készül.*

Ajándék Draga királynének.

Belgrád, május 3. Nis lakossága a királyi párnak nászajándékkul egy művészi kivitelű, mahagoni és rózsafából készült bősölet ajándékozott, amely ötezer koronába került.

Deloassé pétervári utja.

Páris, május 3. A minisztertanács mai ülésén *Deloassé* külügyminiszter beszámolt pétervári látogatásáról és bejelentette, hogy a francia és az orosz kormány között a két országot érdeklő minden kérdésben *egyetértés jött létre.*

Pétervár, május 3. *Deloassé* francia külügyminiszter pétervári látogatásáról *Messerszki* herceg azt írja a *Grandanin*-ban, hogy a miniszter valószínűleg jó szándékokkal és jó kívánságokkal jött és távozott és hogy mint eddig, ezentul is minden a platonikus egyetértés alapján marad. Akárhogy tagadják is a francia félhivatalosok, kétségtelen, hogy a mostani kabinet barometerje a francia-orosz szimpátiák tekintetében alacsonyabban áll, mint például a Méline-kabineté. A nevezett lap azt kívánja, hogy a két állam érdekében soha se legyen közöttük szövetség, de legyen mindig egyetértés a kölcsönös rokonszenv alapján. Így azután egyik államra sem nehezedik a szövetség terhe és sem Oroszország, sem Franciaország nem lesz korlátozva szabadságában. A legösszintébb és legbensőbb viszony semmiképpen sem akadályozhatja Oroszországot és Franciaországot abban, hogy ha érdekeik úgy kívánják, az egyik vagy a másik államhoz közeljenek.

A ohilei elnök lemondása.

Valparaiso, május 3. *Errazuriz* elnök rendeletet bocsátott ki, amelyben azt mondja, hogy fontos személyi okok megakadályozzák őt abban, hogy június végéig alkotmányos tisztét gyakorolja. A tartományi főnökökhöz intézett körlevélben azt mondja az elnök, hogy *Riesco* Yermannal, a jövő elnökválasztás jelöltjével való rokonsága kötelességévé teszi, hogy június 25-ikén szabadságot kérjen a kongresszustól.

A bolgár diákok.

Szóna, május 3. A *szófiai diákság* felhívást bocsátott ki, amelyben Oroszországnak Macedóniában követelt magatartására és az orosz kormánynak a diákság ellen elkövetett eljárására utalva, állást foglal az *oroszbarát manifesztáció ellen*, amelyet hét óráig II. Sándor cár szobrának alapkövetéle alkalmával rendezni akarnak.

Amerika fegyverkezése.

Páris, május 3. A *New York Herald* szerint az amerikai flottaszaporításról szóló törvényjavaslat alkalmából az összes lapok *Dewey* jöslátával foglalkoznak, mely szerint *Amerika legközelebbi hadoruját Németországgal fogja vívni.* Ugyanilyen értelemben nyilatkoznak a szónokok és az agitátorok is.

A délafrikai szabadságharc.

Brüsszel, május 3. *Krüger* Lourenço-Marquezból táviratot kapott, amely szerint *északi Fokföldön egyre jobban terjed az afrikanderek fölkelése.* Megközelítő számítás szerint eddig 7000 fegyveres hollandus eszalakozott a boerokhoz.

Brüsszel, május 3. *Krüger* kedvező jelentést kapott *Bothától.* French tábornoknak nem sikerült Bothát körülfognia s ő most az egész környékét hatalmában tartja. Az angol csapatokat járványok tizedelik. South-Pansbergben, Middelburgban és Commatiportban 35.000 katona fekszik betegen a kórházakban.

A pestis.

Konstantinápoly, május 3. Bazórában tegnap óta *több újabb pestises eset* fordult elő.

Fokváros, május 3. A múlt héten 63 pestiseset fordult elő 32 halálozással. Az eddig előfordult pestisesetek száma 519 és ezek közül 217 halállal végződött. A betegség mindazokkal a pestistünetekkel jár, amelyeket *Maekingben* észleltek.

Bukarest május 3. A konstantinápolyi pestiseset miatt a Boszporusból jövő utasokra és árukra tíz napi vesztegárt rendeltek el, Küstendse és Konstantinápoly között pedig megszüntették a hajóforgalmat.

A filippinók meghódolása.

New York, május 3. *Aquineldo* felhívásának megvált a hatása, mert, mint *Mac Arthur* tábornok Manilából jelenti, *Tinio* filippino vezér, aki *Aquineldo*

után a legbefolyásosabb ember volt, Luzonban *egész seregével együtt megadta magát.* Luzon szigetén immár teljes nyugalom van.

Köszgazdasági táviratok.

Bécs, május 3. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) A külföldi piacok emelkedett árfolyamai nem voltak képesek az itteni határidőforgalmat élénkíteni s csak annyiban gyakoroltak befolyást, hogy az irányzat némileg javult, de az üzlet a képzeltetű legcsöndesebb volt.

Küttettek: buza május—júniusra 7.86—7.87, őszre 7.98, rozs május—júniusra 7.88—7.87, őszre 7.10—7.11, tengeri május—júniusra 5.99, zab május—júniusra 6.91—6.98, őszre 5.96—5.98, tengeri július—augusztusra 5.97—5.98, repte augusztus—szeptemberre 13.80—13.90 K. felmondottak 1000 métermázsza zabot.

Zárlatkor maradtak: buza május—júniusra 7.88, őszre 7.99 $\frac{1}{2}$, zab őszre 5.99—6.—, tengeri május—júniusra 5.99—5.60 K.

New York, május 3. (Terménytőzsde.) (Zárlat.)

Gyapot: New Yorkban helyben 8 $\frac{1}{4}$ (8 $\frac{1}{2}$), júniusra 7.80 (7.90). Augusztusra 7.51 (7.61). New-Orleansban helyben 7 $\frac{7}{8}$ (8 $\frac{1}{2}$). — *Petróleum*: Stand white New Yorkban 7.25 (7.25). Stand white Philadelphában 7.2) (7.20). Refined in Cases 8.25 (8.25). Credit Balances at Oil City 1.12 (1.15). — *Zsir*: Western steam 8.40 (8.60). Rohe és Brothers 8.65 (8.75). — *Tengeri* irányzata igen tartott. — Májusra 55 $\frac{1}{2}$ (54 $\frac{3}{4}$). Júliusra 51 $\frac{1}{2}$ (52 $\frac{1}{2}$). — Szeptemberre 50 $\frac{1}{2}$ (50 $\frac{1}{2}$). *Buza* irányzata igen gyenge. Páros Gsm helyben 84 $\frac{1}{2}$. (85.—). Májusra 81 $\frac{1}{2}$ (81 $\frac{1}{2}$). Júniusra — (—). Júliusra 79 $\frac{1}{2}$ (79 $\frac{1}{2}$). Szept.-re 77 $\frac{1}{4}$ (78.—). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.— (1.—). — *Kávész*: air Rio 7. sz. 6 $\frac{1}{4}$ (6 $\frac{1}{2}$). Májusra 5.25 (5.35). Augusztusra 5.50 (5.60). — *Liszt*: Spring Wheat cears 2.80 (2.80). — *Cukor*: 3 $\frac{1}{4}$ (3 $\frac{1}{4}$). — *On*: 26.— (25.95). — *Réz*: 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, május 3. (Terménytőzsde.) (Zárlat.)

irányzata tartott. — Májusra 72 $\frac{1}{2}$ (73 $\frac{1}{2}$). Júliusra 73 $\frac{1}{2}$ (73 $\frac{1}{2}$). *Tengeri* irányzata tartott. — Májusra 52 $\frac{1}{2}$ (53 $\frac{1}{2}$). — *Zsir*: Májusra 8.— (8.12). — Júliusra 8.95 (8.07). — *Szalonna* short clear 8.45 (8.45). — *Sertészsuk*: Májusra 14.97 (15.15). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Kivonat a hivatalos lapból.

— Május 3. —

Kinevezés. A pénzügyminiszter a segesvári m. kir. pénzügyigazgatósághoz Dobos József ottani pénzügyi fogalmazót pénzügyi segédülkéről végleges minőségben, a soproni m. kir. pénzügyigazgatóságához Elek Gyula pécsi pénzügyi fogalmazógyakornokot pénzügyi fogalmazóvá ideiglenes minőségben, a kolozsvári kir. adóhivatalhoz Kende Ignác kolozsvári adóhivatali tisztet adóhivatali segédé, a komáromi m. kir. pénzügyigazgatóságához Micsky Imre végzeti joghallgatót állami végrehajtóvá ideiglenes minőségben, a nagyenyedi m. kir. pénzügyigazgatóságához ifj. Kerekes Mihály jogszorgiorót pénzügyi fogalmazógyakornokká ideiglenes minőségben, a sátoralja-ujhelyi m. kir. pénzügyigazgatóságához Pollák Lajos végzeti joghallgatót, a besztecelányi m. kir. pénzügyigazgatóságához Papp Ferenc végzeti joghallgatót pénzügyi fogalmazógyakornokká ideiglenes minőségben, a következő díjtalan adóhivatali gyakornokokat segélydíjas gyakornokokká: Kiss Győzőt az alsó-kubini, Neumann Jenőt a balászfalvi, Benke Tivadart a beszteceli, Szakács Károlyt a besztecelányi, Szabados Károlyt a közgyei, Rácz Odont a nagybecskerekeli, Eromin Orzont az ó-becsei, Keselyák Mihályt a siklósi adóhivatalhoz, továbbá Thuróczy Károly kolozsvári lakost az ipolygási és Mesterházy Nagy Gyula szombathelyi lakost a szilágy-somlyói adóhivatalhoz díjas adóhivatali gyakornokká Pour Richard zolyom-brezói m. kir. számgyakornokot ideiglenes minőségű vasgyári gyakornokká; a székesfővárosi m. kir. állammrendőrséghez Peremy Dezso rendőrségi rakbőrűsi rendőrfőnök ezen minőségében a VIII. fizetési osztály 3-3-ik fokozatába; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Györfy Jánosné szül. Csoboth Mária okleveles óvónőn a huszti állami óvodához állami óvónővé; az igazságügyi miniszter Fedorka Elek szilágy-somlyói gár-kath. elemi iskolai tanítót, ideiglenes minőségben a szamosújvári orsz. fejeztetthez tanítónő; az aradi pénzügyigazgatóság Scheggia János díjtalan adóhivatali gyakornokot a m.-radnai, Oberhalli Dezso díjtalan adóhivatali gyakornokot a pankolati és Holländer Miksa díjtalan adóhivatali gyakornokot a buttyimi kir. adóhivatalhoz ideiglenes minőségű segélydíjas gyakornokká; a székesfehérvári pénzügyigazgatóság Konetsny Aladárt, moóri díjtalan adóhivatali gyakornokot, a székesfehérvári kir. adóhivatalhoz segélydíjas adóhivatali gyakornokká; a tordai pénzügyigazgatóság Kriza Andor díjtalan adóhivatali gyakornokot a m.-ludasi m. kir. adóhivatalhoz díjas adóhivatali gyakornokká; a varasdi kir. pénzügyigazgatóság Piasaj János varasdi kir. adóhivatali díjtalan gyakornokot ugyanezen kir. adóhivatalhoz ideiglenes minőségű segélydíjas gyakornokká nevezte ki; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Czuczsa János kalota-szentkirályi állami elemi iskolai tanítót a bányfalu-hunyadi állami elemi iskolához, jelen minőségében, áthelyezte.

Feladvatok. Vámbihatali segédülkét állásra a sziszeki fővámbihatalnál 2 hét alatt, — vámgyakornoki állásra a kassai fővámbihatalnál 2 hét alatt, — III. oszt. hivataliszlói állásra a gálszécsi járásbírósnál 6 hét alatt, — postaszállítói állásra a soproni posta- és távirati hivatalnál május 25-ig; — III. oszt. postamesteri állásra Máriafalván május 24-ig; — III. oszt. postamesteri állásra Kálozton május 24-ig; — jegyzői, esetleg aljegyzői állásra a szabadkai törvényszéknél 2 hét alatt, — III. oszt. postamesteri állásra Sajó-Vamoson május 24-ig; — laboránsi állomásra a kolozsvári egyetem érmészeti és régészeti intézeténél május 31-ig; — máza-esküdtői állomásra a soványi főbányahivatalnál június 6-ig; — főorvosi állásra a Szent István-kórházhoz helygőgyáztatási osztályán május 31-ig; — szolgái állásra a kolozsvári egyetem érmészeti és régészeti intézeténél május 31-ig; — ellenőri állásra a soproni fővámbihatalnál 2 hét alatt.

KÜLÖNFÉLÉK.

A sors.

Teljes boldogság nincsen a világon!
Az egyenlítő arról álmodoz:
Mi jó lehet most az északi sarknak,
Jéghegyek úsznak a lábaihoz!

Az észak-sark meg felsőhajt magában:
Óh, nyomoru lét, hogy meguntalak!
Az egyenlítő, bezeg boldog, ottan
Mézes gerezdek vadon hajtának!

Nekünk mézes gerezdek lángborával
Van teleöntve pezsgős poharnak,
Jeget teszünk belé eztét kanállal
És — szomorú nótákat huztatunk!

Szávay Gyula.

Bal des Quat'z Arts.

Páris, április 27.

Minden jel arra mutatott, hogy valami nagyot akarnak rendezni az idén a Quartier Latinben. Az atelierekben, a kávéházak pincehelyiségeiben, odabaza, festő, szobrász, építész és graveur: hat hónapra keresztül dolgoztak egy nagy menet kosztümjeinek a rajzán.

Bált rendeztek. A bejárásnál minden egyes atelier egy-egy képviselője állt, ki levettette a maszkokat és élesen szemügyre vesz minden belépőt.

A bál a Moulin Rougeban volt. Óriási embertömeg hullámzott, mind kosztümben, mert e nélkül senkít be nem bocsátottak. A kosztümök változatosak és eredetiek voltak. Cyrano, ez a minden álarcosbálók kedvence maszkja is szerepel. Maga a Moulin Rouge természetesen a rendestől teljesen eltérő képet nyújt. A nagy termet körülöszög esztrádon, hol rendes körülmények között ülve, vagy sétálva nézik Venus és kíséretének fölvonulását, kis színpadokat fevenyésztek. Van itt japán tosház, egyiptomi oszloposarnok karakterisztikus lotosz-kapiteljeivel, hárem, indus pagoda és római oszloposarnok, benne egy Nero korabeli dózsóló társaság a Quo Vadis harmadik képének rendezésében. Ez utóbbi kép nagyon aktuális, mert a Porte Saint-Martin-színházban nap-nap után, zsúfolt ház mellett adják ezt a Sienkiewicz regényéből átgyúrt drámát.

A színpadokon megkezdődnek a látványosságok. Mindegyiken tánc járja. A teaházban kisi gésák járnak, a szomszédban egy ál Cléo de Merode, amott Carmonciát utánózza egy szép fekete leány, a római portikusban egymásután kelnek föl fekhelyükről a Hippikiak, Cluviák, hogy eljárják és nagy közönsége van annak a nőiesen gyöngéd, lány arcú férfinak is, aki balletszoknyában táncol. Mialatt a színpadokon

állandóan pereg a dob, csattog a cinnványér és recseg a castagnette, kísérve a tánót, a tulajdonképeni teremben megalakul az első quadrille. Középen a rendező, egy jóképű hórihorgas fiú, bő kockás bugyogóban, körülötte ugrál összefogózkodva egy kis, de lelkes csapat, mind nagyobb sziliasággal, miközben egy-egy temperamentosabb leány válláról csak lefoszlik a lepel, de olyan bájos természetességgel, éppen csak a szabadabb mozgás kedvéért, hogy hirtelenében észre se veszszük. A terem egyik sarkából fölzendülnek a harsonák. Óriási tolongás, mindenki a nagy terembe nyíló kisebbik terem felé tódul, ott, ahol rendes körülmények között az orfeumi előadásokat tartják. Innen indul ki a nagy menet, a bál clouja. A menetet nagy ügygyel-bajjal megalakul és elindul. Minden atelier külön csoportot képez a menetben. Egy diadalmenet megkötözött foglyokkal; aztán automobil az elmaradhatlan áldozatokkal, hajósosapat, Silenus bacchanseregével, mind más és más, de közös dísz mind-egyiknek a női báj, mely ott pompázik minden csoportban — nagy természetességben. A menettel tolongó sokaságban egyszerre csak fölfelezzük egy valódi notabilitást: Mounet-Sullyt, a Comédie Française ünnepeit tragikusát. Egyenesen a színházról jött, a Haza Rysoor grófjának kosztümjében. De míg a színművészet s ilyen előkelően képviseltette magát az irodalmi körök, érte a montmartrei és a quartier latinbeli impresszionista költőket és dalmokokat, egészen elmaradtak. Hogy azonban az ünnep minden irodalmi színrezeit híjjával ne legyen, itt van a két törpe, a petit August és Delphine, akik a montmartrei és quartier latinbeli cabaretbe járatos közönség körében nagy népszerűségnek örvendenek. Most is kézzől-kézre járnak. A menet kétszer, háromszor körüljárja a teremben, a kosztümök sorfala között, riadó tetszészaj közepette és visszatér, ahonnan kiindult. Aztán jön a vacsora. Hideg főlvágot csinos kosárákba csomagolva készen áll a buffetben. Mindenki ellátja magát, nincs veszekedés, mert pincér sincsen. Így aztán nem csoda, hogy vacsora után az animo félelmetes dimenziókat ölt. Kezdik a papiros-tányérok, ezek után röpülnek a kosarak a porcellán-tányérok, palacok, de még székek is. És ebben a kavardásban, a diribdarabra tört tányérok és palacok csőrömpölése, a lányok sikoltozása közepette mulat a bál publikuma. Egyszerre egy ember repül a levegőbe, egy valódságos, jól megtermett ember, amint innen látszik, föl magasan, csaknem a tetőig egyet-kettőt karikázik a levegőben és lezuhan. Csak csepiember az istenadta, egyike azoknak, akik a nagy menetben néma szereplők voltak és most megtéve kötelességüket, mehetnek. És pereg a dob, csattog a cinnványér, recseg a castagnette, csupa italról nekitűszedett arc, amint összefogózkodva örületes sziliasággal vágat körül a terem, belerántva a fogatagba minden utbaesőt. Köröskörül egyre a tánc járja mind sziljabban, lékevesztetten, észvesztő bujasággal. Fölül, a csendesebb

karzaton, a párok összességében simulnak... A levegő türheterlenül fülledt.

Ez az éjszaka méltó utódja volt a dekadens Róma orgiáinak!

L. F.

† A pap humora. Mark Twain az Egyesült-Államoknak egy kis városkájában előadást szándékozott tartani. Utra is kelt és amikor megérkezett, a pályaudvaron a plébános fogadta a hirneves író. Kocsira ültek s a plébános lakására hajtottak, ahol Mark Twain vendégül megszállott. Ebéd után a kaszinó felé indultak: az előadás színtere felé. Utközben így szólt a plébános Mark Twainhez:

— Clemens ur, a mi kis városunkban a szokás uralkodik, hogy minden estéli-mulatságot egy bevezető imádsággal kezdünk meg. Szándékom, hogy ma is hűek maradjunk e régi jó szokáshoz. Nincsen semmi kilógása ellene?

— A legkevésbé kifogásom sincs, — sietett Mark Twain a válaszal — igen szeretném, ha minden úgy történék önöknél, amint eddig is szokásban volt.

Mikor a kaszinó termébe léptek, óriási taps és lelkesedés fogadta Mark Twaint. A közönség lecsendesedett és a plébános az író mellett helyet foglalt.

— Testvéreim az Urban, — kezdte a lelkes rövid szünet után — fohászokdjunk a Mindenek Urához!

A közönség felállott és a plébános egy rövid imát mondott, amelynek végéhez e szavakat csatolta:

„Es most, Uram Isten, abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy egy hirneves író tisztelhetünk körünkben, egy olyan férfit, akit az egész világ úgy ismer, mint az amerikai humor nagymesterét. Segíts meg minket, Mennybéli Atyánk, hogy megérthessük, amit minélünk mond, és gyujtsad fel értelmünk világosságát, hogy részesei lehessünk azoknak az élvezeteknek, amiket számunkra előkészített. Óh bárcsak igaz, valódi lelki-táplálékot nyujtana nekünk. Óh bárcsak erkölcsi jobbulással és több műveltséggel hagyhatnók el e termet. És most Clemens ur, vegye át tőlem a szót! — fejezte be a plébános Mark Twainhez fordulva, aki ezalatt a sajátságos imádság alatt olyan arcot öltött, mintha vadalmába harapott volna és minden kelekedés nélkül oly hitbuzgósággal kezdette meg előadását, mintha az egész hitközösség lelkiüdvéért imádkoznék.

† A szalamander. A német trónörökösnek a bonni diákgyeulesetbe való beiktatása alkalmával a német császár is részt vett az ünnepélyeken, amikor a hagyományos szalamander szertartása is megtörtént. A császár a diákok lakomáján beszédet tartott, amelyet így fejezett be:

— Exercitium salamandri incipit. Eins, zwei, drei

REGÉNY.

Cine mintye.

— REGÉNY. —

Írta: DÓZSA ENDRE.

(43)

Ez alkalommal azonban Berger nagyon hosszasan beszélt egy magyar főúrról, kinek testvérét egyik magyar vezér felakasztatta és ki e miatt mint elkeseredett ellensége a magyarságnak ezen a vidéken megtelepedett. Koriolánnak nevezte ez alakot. Dicsérete bőkezűségét, jártasságát a magasabb politikában. Hivalkodva mondta, hogy most napról-napra ettől tanul. Djerbulesku türelmetlenül kezdett, — mit akar mind ezzel Berger? Hogy sietesse az előadás érdemleges részét, váratlanul odaszólt Bergernek.

— Es mit tanult tőle, lám?

— Hogy mit tanultam? Hát sokat, igen sokat, olyat is, minek hasznát vehetik nagy és nagyobb urak. Olyat, amelyet csak a sötét gyűlölet és mély bosszuszomj sugallhatott, csak egy világlátott, iskolázott ész tervehetett és csak a jól megválasztott eszközök szívósága hajthat végre. Elsűlyszteni, elaljasítani fizikailag és erkölcsileg, a züllésbe hajtani a magyar emigrációt. Mert a könnyelmű és mindig túlzásokban hanyózkodó magyar faj egysége most csak az a remény, melyet e kis csoport még fel nem adott. E léha, csúrho nép érzi ma még, hogy egy nemzet szemefénye; éppen azért így tömegben erőnyes és komoly. De egyénenként mindeniknek külön-külön szenvedélye van és egymással szemben irigyek és fondorkodók. Meg kell teremteni és kezük ügyébe juttatni az eszközöket, melyek ebben is, abban is felverik a szenvedélyt. Megadni az alkalmat, hogy rácsuszszanak a lejtőre, melyen aztán zabolátlan vérük viszi a züllés felé. A fizikailag megrontott, erköl-

csileg elzúllott alakoknak nem lesz fényük és elszáll minden illúzió... Két csapáson mossuk el minden ellentálló képességüket. Az egyik a pénz, a másik a kéj és a mámor. Egy megalakult, jól szervezett komplott ez uram! A pénz, az én vagyok úgynökeimmel. A kéj és mámor a feleségem, hasonló szép társaival. Egy titokzatos, mindig bezárt kapukkal őrzött palota a műhely vagy műterem. Hivalkodóan ott áll a Boszporus partján az aranyiszar felett. Európa összes előkelősége ott keresi az édes, tiltott gyönyört. A cserkeszlányok tüzes szeme, a görögök édes ajka; hullámszája a kéjnek, mely mindig változik, a zsidó asszonyok keleti tánc... és mindenek felett Zoé!... Zoé!...

Jöjjen és nézze meg, miként szöknek be a belebezzett magyar emigránsok Kisz-Azsiából, hogy Zoéval koeinthassanak... miként foly a pezsgő, zeng a dal, cseng a zene... forog a kocka... égnék és halványodnak az arcok... Hogy szorítottam meg az eladósodott magyar urat, ha a kocka ellene fordult, úgynökeimmel. Miként küzdök a leőröklött vér büszkesége a kényszerhelyzet esavarijai közt; miként dördül belé egy-egy külön teremben a vigásba a pisztoly, hogy visszik el a selyem kendővel lefödött arcu véres tetemet... Látni fog sápadt alakokat, kik már csak árnyékot surranak keresztül a fényes termeken. Magyar emigránsok azok is, kik már a züllés útján vannak. Utolsó garusukat lebujszokban kártázzák el, hogy még nyerhesse nek annyi, amennyi a belépti díj, hogy láthassák Zoét... Es Zoé tudja jól, hogy neki minden pillantása tör. Egy irányozza törjeit, hogy az emigráció ifjuságát egymásután találja el. Sokszor bevált fegyver az osztrákoknál az asszony...

Asszonyval vezetett el Napoleon sarja, asszonyval vesztethető el a magyar szabadság vándor óázisa is. Nekem ez üzlet, nagyobbaknak politika.

Djerbulesku nem felelt; mélyen gondolkozni látszott, aztán óvatosan kérdezte?

— Tud erről már valaki valamit?

— Igen... egy angyalareu asszony. Fényes, fehér, büszke; magasan fejjel csillog, mint a Gleecer, de ki még magasabba vágyik, és ki nekem semmi soha nem elég magas. Ez is titkos társ, nem az üzletben, hanem a politikában. Egy kölönött visz át magasra feszített kőtelén. E kölön most nagyköveti ranggal bír és már kegyelmes ur. Több is kell, hogy legyen, ha az az asszony él. A politika diadala, ha sikerünk lesz, az övék, ha felsülünk, aki felsült, az egy hőbortos zsidó, ki egyszer merészet álmódott.

— Most én volnék a harmadik, aki tudja ezt?

— Az ötödik talán... Coriolán egy, a Gleecer kettő, Zoé három, Shylok négy és Akhilles — hajtotta meg magát Berger Djerbulesku előtt — az ötödik.

— Önök tehát előre számítottak reám, de mért Shylok és miért Akhilles?

— Nekem egy font hus kell Közép-Európa régi rendi társadalmának leszármazottaitól. Egy font hus, melynek kiszivhassam vérét, hogy megkapjam azt a büszke önézetet, bátor fenhéjázást, mely az előkelőt megkülönbözteti. Az én hátrahagyott életutam a piszok és kétéves világitásu oduk között vezetett el; én palotákba, fénybe, pompába vágyom és magamnak oda utat török. De a paloták kapui merész boltjaikkal ránehezednek az idegenre, ki nem ott született és ha emberi törvény szerint tulajdona lesz is, idegen marad mindig. Én otthon akarok lenni a palotákban, szembe akarok nézni a gleecerekkel. Hogy és honnan szivom ehhez a vért, még magam sem tudom, de akarni tudok és tudom, mit akarok.

— Maga Berger vagy nagyon komikus vagy nagyon irtózatos Shylok, de mennyiben vagyok én Akhilles?...

— Ezt csak egy szép, egy igen szép szöke asszony mondhatja meg. A Gleecer. Aki tudja, hogy ön hol sebezhető... Aki kéri önt nálam találkozára... Aki tudja, hogy ön hivatni fog, felhatalmazott, hogy mondjak el mindent és aki szivére köti, hogy ne felejtse el a cine mintyét...

(Folytatása következik.)

Erre a sörös kancsókat az asztalhoz dörzsölték, lábaikkal doboltak és leültek.

A salamander elnevezés állítólag Heidelbergből származik. A bonni diákok azonban azt mondják, hogy a salamander-név egy ezelőt hetven évvel élt Kaufmann nevű népszerűtlen bonni egyetemi rektor-nak a csufove volt. Egy harmadik magyarázat szerint ez a szó a Saufet alle miteinander szavak összevonásából ered.

Apróságok. A magyar nyelvtan tanárnője rászól a férjére:

— Ugyan ne viselj ilyen lefüggő bajuszt. Olyan, mint két zárjel! Ezt nem szeretem.

— Miért?

— Mert akkor a szád olyan, mint valami közbevetett mondat.

Egy megrögzött ferbljátékosról beszélnek:

— Nagyon ideges. Az orvos megtiltott neki minden izgalmat.

— Hát nem kártyázik többé?

— Dehogyan... Csakhogy — osal. Ez biztos. Nincs semmi izgalom.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Az Országos Iparegyesület iparpártolási szakosztálya tegnap gróf Széchényi Imre elnöklele alatt ülést tartott.

Az elnök megnyitván az ülést, felhívta a szakosztály figyelmét arra, hogy egyesek az iparpártolási jelzavát namis cégerül használják föl. Különösen kétféle visszaélésre utal. Az egyik az, hogy magyar ipar jelzés mellett nem magyar gyártmányt hoznak forgalomba. A másik, hogy némely kereskedői körökben rátoznak a versenytársakra, hogy idegen gyártmányt árul. Tiltakozik az ily eljárás ellen, amely devalválja a mozgalom erkölcsi értékét. Dr. Soltész Adolf titkár bemutatta Vasváry Kólos hercegprímás és még több egyházejedelem levelét, akik lelkesedéssel ígérték meg a hazai eredetű inaknyvek tárgyában megindult akció támogatását. A szakosztály eljenzéssel vette tudomásul a beérkezett válaszokat.

A mult évi karácsonyi vásár idején az egyesület végrehajtóbizottsága felhívást tett közzé, hogy a közönség csak magyar iparcikket vásároljon karácsonyi ajándékkul. E felhívás ötleteből dr. Vizaknai Antal miniszteri osztálytanácsos indítványt nyújtott be, amelyben javasolja, hogy már augusztusban vagy szeptemberben figyelmeztessék a kereskedőket, hogy lehetőleg magyar dolgokat szerezzenek be s jelölésenek meg azok a törzások, amelyekből szükségleteiket fedezhetik. Ráth György és Ghyzey Béla felszólalása után Ráth Károly egy központi csarnok létesítését ajánlja, amelyben karácsonykor is, máskor is együtt találja a közönség mindazt, amire szüksége van.

A szakosztály eltagadta Vizaknai Antal indítványát és azt a végrehajtóbizottsághoz utasította. A napirend következő pontja elnöknek egy gallér- és kezélgőyárnak létesítésére vonatkozó indítványa volt. Elnök röviden megokolja indítványát, melynek az az alapindolata, hogy azok csinálják meg a gyárat, akik gyártmányainak közvetlen iogyasztói. Brachfeld Sándor, Latskovits Antal, Brust Lávid felszólalása után Matekóvits Sándor az önálló vánterület hangoztatásával szemben megjegyzi, hogy addig, míg nincs meg az önálló vánterület, a közös vánterületen is meg kell élni. Ajánkozott egy berlini fehérmegüáros, hogy nálunk gyárat létesít és nem a szubvenciót fenekelt meg a dolog, hanem azon a kikötésen, amelyet a kormány követelt, hogy csak magyar anyagot dolgozzon fel. Az Iparegyesület váltig követeli az önálló vánterületet, de addig meg kell küzdeni a közös vánterület mellett fennálló viszonyokkal. Az új gyárnál a vámból fennálló differenciát pótlják az állami kedvezmények s a kormány szubvenciója.

Még többen szóllaltak fel, mire az elnök összegezte a vita anyagát. Örömmel hallotta, ugymond, a vitát, mert egyetlen oly argumentumot sem hallott, mely indítványát megdöntené. A dolgot úgy képeli, hogy a fehérmegü-kereskedők vagy azt mondják, hogy megcsinálják a gyárat maguk, vagy esedeg nem tisztán a maguk erejéből, hanem egy külföldi vállalkozó hozzájárulásával. A földolog az, hogy úgy induljon, hogy a iofogyasztók támogatása biztosítva legyen. Az önálló vánterület hiánya nem lehet akadály. Igen is elő kell készülnünk az önálló vánterületre. Azt hiszi, hogy az önálló vánterület panaceaja csak spanyoliat, amely mögött az indolencia rejtőzik. Elfogadja Mezey Péter indítványát, hogy külön e célra egy ülés hívassék egybe és abból az ülésből küldjenek ki bizottságot a további teendők megbeszélésére. A szakosztály az elnök indítványát Mezey Péter pótlásával eltagadta. Bérczi D. Sándor indítványt nyújtott be a szakosztályhoz a külföldi kézimunka-ipcikkeknek az iskolákban, de különösen a zárdákban való elterjedésének meggátlása végett. A szakosztály a javaslat tárgyalását a legközelebbi ülés napirendjére tűzte ki. Ezzel einök az ülést berekesztette:

A kártékony rovarok ellen. A földmívelésügyi miniszter kiadásában A gabona futrinka ellen való védekezéséről hasznos kis füzet jelent meg. A rovar-tani állomás (Nádor-utca 28.) szívesen megküldi mindazoknak, akik levelezőlapra kérik.

Állomás megnyitása. A Dunagőzhajós-Társaság Apostag állomása 3-ikától kezdve az összes forgalomra nézve megnyílik.

Az Országos Iparegyesület háziipari szakosztálya szombaton. 4-ikén délután 8 órakor az egyesület helyiségében (VI., Uj-utca 4. szám, I. emelet) felolvasó és bemutató ülést tart. A napirend tárgya: Özyveg Nendovich Gusztáv névelőfaluas: Az Izabella főhercegnő védnöksége alatt álló Izabella háziipari-egyesület tevékenységéről. Ugyanez alkalommal bemutatása a háziipari cikkeknek: Izabella főhercegnő kívánóságára Hegedüs Sándorné által.

Kertészeti kiállítás. Az országos magyar kertészeti egyesület nemzetközi általános kertészeti kiállítását rendez 1902. május havában. A kiállítási bizottság elhatározta, hogy védnöknek fölkéri Darányi Ignác földmívelési minisztert, Emich Gusztáv udvari tanácsos, egyesületi elnök vezetése alatt Szelár Adolf egyesületi alelnök, Iseman Keresztély egyesületi főtitkár, Pez Armin és Seyderhelm Ernő választmányi tagokból álló küldöttség tiszteletgel a miniszternél, ki örömmel vállalkozott a védnökség elfogadására és biztosította az egyesületet jóakaratu támogatásáról. Az országos magyar kertészeti egyesület rendez évi közgyűlést május 19-én vasárnap délelőtt 11 órakor tartja az egyesület helyiségében.

Szészarak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 42.— korona pénzben, 42.60 korona áruban. Bécsben 39.80 korona pénzben, illetve 40.20 korona áruban.

Borjувásár. 1901. évi május hó 3-ikán. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvény-társaságtól.) Felhajtás: Belföldi élő borju 1466 drb, leölt borju — db, bécsi borju — db, — db, — db, növendékmarha 16 darab, bárány élő 20 darab, leölt bárány — darab. Árjegyzések. — Belföldi élő borju I. rendű 76—82 l-ig, kivételesen — l., II. rendű 62—68 l-ig, 1 kilónkint, leölt borju I. r. — l-ig, II. r. — l-ig, 1-ig, kivét. — l. kilónkint levonas nélkül. Bécsi leölt borju — l-ig. Növendék marha — l-ig — l-ig, l. r. — l-ig, középmínőségű 44—46 l-ig, alárendelt — l-ig, 1 kilónkint. Bárány élő 12—16 k., leölt bárány — k. kivételesen ár — k-ig páronkint. — Dacára a nagy felhajtásnak, az irányzat élénk volt. Az árak 3—4 fillérral emelkedtek klgkint.

Budapesti sertés-konzumvásár. A jerenvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-lővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1901. évi május 3. Készlet 361 darab. Erkezett 1099 darab. Összesen 1560 darab. Eladott 1155 darab. Maradt 405 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm súlyban 83—88 koronáig, 220—280 kilogramm súlyban 84—90 koronáig, 320—380 klg. súlyban 84—90 K-ig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kltós 72—84 koronáig. Malac — kgrig 50.— korona. A vásár hangulata lanyha volt.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, május 3.

Nyugodt hangulatban és változatlan árak mellett 12000 méterháza került eladásra. Zab és árpa szilárd, rozs változatlan.

Eladatok: Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 79 k. 8 K. 10 f. 100 mm. 80 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 05 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 78-5 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 76-7 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 76-5 k. 7 K. 40 f., 400 mm. 76 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 74 k. 7 K. 40 f. Pestvidéki: 1560 mm. 75-5 k. 7 K. 83 1/2 f. Bajai: 1300 mm. 73-9 K. 7 k. 55 f. Ó-Kanisai: 470 mm. 74-8 k. 7 K. 70 f. Fehérmegyei: 200 mm. 74 k. 7 K. 60 f., 250 mm. 77-5 k. 8 K. 00 f.

Raktári: 3400 mm. 76 k. 7 K. 80 f., 1900 mm. 76-8 k. 7 K. 67 1/2 f.

Mind három hónapra. Rosz: 200 mm. 7 K. 60 f., 100 mm. 7 K. 60 f., 200 mm. 7 K. 50 fillér.

Zab: 300 mm. 6 K. 90 f., 100 mm. 7 K. 00 f., 100 mm. 6 K. 82 1/2 fillér.

Árpa: 600 mm. 6 K. 75 f. Kézpénzterület mellett.

A készaru hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Table with columns: Buza, Kilós, 50 kilogramm ára, K-tól, K-ig. Rows include Tiszavidéki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bácsági, Bácskai.

Table with columns: Egyéb gabonafélék, Kilós, 50 kilogramm ára, K-tól, K-ig. Rows include Rosz, Árpa, Zab, Tengeri, Repce, Köles.

A határidőzlet folyamán a következő kötések történtek:

Table with columns: Kötetés dátuma, Ár. Rows include Buza májusra, Buza októberre, Rozs októberre, Zab októberre, Tengeri májusra, Tengeri júliusra.

Déli ügys órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with columns: Kötetés dátuma, Ár. Rows include Buza májusra, Buza októberre, Rozs októberre, Zab októberre, Tengeri májusra, Tengeri júliusra, Repce augusztusra.

Délután fél 5 órakor zárul:

Table with columns: Kötetés dátuma, Ár. Rows include Buza májusra, Buza 1901. októberre, Rozs októberre, Zab októberre, Tengeri májusra, Tengeri júliusra, Repce augusztusra.

A budapesti értéktözsde.

Mai tőzsdénken ismét a régi csend uralkodott, bár a külföldi piacokon élénk volt a forgalom, de ez minálunk nem talált visszhangra. Az árak mind csak névlegesek voltak.

A helyi értékek közül némi keresletnek Városi vasut részvények örvendtek, míg a többi értékek teljesen el voltak hanyagolva.

A déli tőzsde irányzata kezdetben szintén ily bágyadt volt, de a zárlat felé az internacionális értékekben némi javulás következett, a porosz pénzügy-miniszter állítólagos lemondása következtében.

Váltak és ércváltók esendek. Az előtőzsde csendes.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény —. Osztrák hitelrészvény 687.50—688.75. Államvasuti részvény 693.25—694.—. Leszámlító bank 444.—. Rimamurányi vasúti részvény —. Villamos városi vasut 304.50—305.— korona.

A déli tőzsde nyugodt. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 691.50—693.25. Osztrák hitelrészvény 686.50—688.—. Államvasuti részvény 691.75—693.—. Rimamurányi vasúti részvény 500.—500.50. Közúti vasut 578.—578.50 korona.

Forgalomba került: Koronajáradék 93.02-5. Kereskedelmi részvénytársaság 420.—430.—. Osztrák-Magyar Bank 1665.—1675.—. Salgótarjáni részvénytársaság 600.—602.—. Ganz és társa 2840.—2940.—. Magyar villamosági 242.—246.—. Adria 450.—451.—. Városi villamos vasut 303.—304.— korona.

Utőtőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 689.50. Magyar hitelrészvény 694.50. Leszámlító bank részvény 443.—. Rimamurányi vasútrészvény 503.—. Osztrák-Magyar államvasut 693.50. Közúti vasut részvény 578.—. Városi villamos vasut részvény 303.— korona.

A budapesti terménýtözsde.

A terménýtözsdeben a szezonzerü hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terménýtözsde üzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 42.—48.— korona, vörös aprószemű 40.—45.— korona, vörös erdőnyi — korona, vörös bánási — korona, középszemű 48.—51.— korona, nagyszemű 52.—58.— korona. Disznózsír: budapesti: 53.—53.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszárazított vidéki — korona, városi 4 darabos 43.—43.50 korona, 3 darabos 45.—45.50 korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 13.—13.25 korona 120 darabos — korona, 100 darabos 14.—14.50 korona, 85 darabos 15.50—15.75 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 12.25—12.50 korona, 100 darabos 13.—13.50 korona, 85 darabos 14.—14.25 korona. Szilvaiz: szlavóniai 19.25—19.75 korona, szerbiai 18.—18.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktözsde.

Az előtőzsdén ugyszólván üzletellen volt a hangulat, az árfolyamok csak névlegesek. Déli tőzsdén is gyengültek az árfolyamok. Zárlat szilárd, budapesti árfolyamokra.

Bécs, május 3. (Magyar értékek zárlata.) 4 1/2-os aranyjárdék 117.50. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 141.35. Magyar vasuti kölcsön ezüsten 100.10. Magyar keleti vasúti állami kötvény 118.60. Magyar iszámlító-és pénztárban —. Rimamurányi vasútrészvény 499.—. Magyar koronajárdék 92.95. 4 1/2-os Magyar földterem. kötvény 93.—. Magyar hitelbank részvény 684.—. Magyar nyremény kölcsön sorsjegye 174.—. Kassa-oderbergi vasúti részvény 356.—. Magyar kereskedelmi bank —. Magyar cukoripar 18.90.

Bécs, május 3. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/2-os papírjárdék 98.50. 4 1/2-os osztr. aranyjárdék 117.90. 1800-os sorsjegye 141.—. Osztrák hitelsorsjegye 399.—. Angol-osztrák

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1901. május hó 4-én.
R. Réthy Laura assz. és Cleo de Mérode k. a. m. v.
Hoffmann meséi.

Fantasztikus opera 3 felvonásban, egy elő- és utó-játékkal. Zenéjét szerz. Offenbach Jakab. Szövegét írta Barbier Gyula. Fordította dr. Várdai Antal, Fái J. Béla és dr. Radó Antal.

Személyek:

Olympia Giulietta Antonia Miklós	Réthy L. Dappertutto Miracle Gábor	Koppéliusz Dappertutto Miracle Slemil	Kornai Mihályi
Spalanzani Crespel Luther Hermann Hoffmann	Hegedüs Várady Ney B. Strósz Kertész	Cochenille Pittobinaccio Ferenc Nathanel Az anya hangja	Dalnoki Kias B. Berts

Kézdele 7 1/2 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. május hó 4-én.
Endre és Johanna.
Tört. szomorujáték 5 felvonásban. Irta Rákosi Jenő

Személyek:

Róbert Endre Tarentói Lajos Durrázói herc. Monte Scaglioso Térilzi Melazzo San Severino Bertram Róbert barát Fra Giacomo Fra Nicola Apród	Ujházi Beregi Dezso Horváth Mihályfi Pálfi Náday B. Császár Szacsavay Vizvári Gabányi Nagy Ib.	Ferondo Battista Sancha királyné Erzsébet Vaioa Katalin Perigod Agnes Johanna Mária Filippa Margaretta Sancia Cattella Étektfogó	Rózsahegyí Iványi Prielle Jászai Szacsavayné Hevely Márkus Halmi Vizváriné Maróthy Hegyesi Ligeti J. Zilabi
---	---	--	---

Kézdele 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. május hó 4-én.
A Berliner Theater előadása:
I.
Guiscard Róbert, a normannok fejedelme.

Szomorujáték. Irta Kleist Henrik.

Erőkön felül.

Szombat, 1901. május hó 4-én.
Szinmű két felvonásban. Irta Björnson Björnsterne.
Kézdele 7 1/2 óraker.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetőek Bárd Ferenc és Tealy. zene műkereskedésében Kosuth Lajos utca 4. sz. és Andrássy-ut. 42. sz. a, valamint a New-York kávéházban. (Telefon)

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. május hó 4-én.
Pénzt vagy életet!
Vígjáték 4 felvonásban (6 képbén). Irta Alfred Capus.

Fordította Bálint Dezso.
Személyek:

Herbault Helén Le Houssel Brassac Molineuf Plesnois	Góth Caillag Penyvesi Hegedüs Binari Balassa	Péchoche Pigeche A grófnő Oszkár Eglantine Rendőrbiztos	Varsányi Vendrei Haraszti Gyöző Pécsi Tapolczai
--	---	--	--

Kézdele 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. május hó 4-én.
Kisasszony feleségem.
Operett 3 felvonásban. Irta Letorriere és Vanloo.

Ford. Rákosi Jenő. Zenéjét szerz. Charles Lecocq.
Személyek:

Palamóde Marjolaine Hannibal Frickel	Kovács Fédák Raskó Sármái	Peterschop Aveline Polgármester D'Escomblac	Tollagi Harmat Delli Nagy
---	------------------------------------	--	------------------------------------

Kézdele 7 1/2 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Szombat, 1901. május hó 4-én.
Délután 4-ór rendes helyekkel:
India és Ceylon.
Irta özv. Moosary Beláné.

A tánc.
Irta: Pekár Gyula. Zenéjét feldolgozta: Kern Aurél.
Kézdele 7 1/2 óraker.

KISFALUDY-SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. május hó 4-én.
Németh József és Maribázi Miklós m. v.
A vereshajú.

Népszinmű 3 felvonásban. Irta Lukácsy Sándor.
Kézdele 7 1/2 óraker.

Somossy-Mulató

(Nagymező-utca).
Albrecht Ferenc, igazgató.
Pénztárnítás 7-ker. Kézdele 8-ker.
Rövid vendégláték: Rövid vendégláték!
Pontban 10-ker:
Martin Pál

**Berlini Secessiós Varietével,
Wolzogen Ernő
„Ueberbrettl“ műsorával.**
A berlini elsőrangú színpadok művészeti személyzete (énekesek és színészek).

MŰSOR:
„Der lustige Ehemann“ és a „Haselnuss“ (tánc-duettek) Wolzogen Ernő dalai.
„Der Bär“ „Tschelch Antaltól.“ „Regiecollégium und Parkettrelne“ (színházi tréfák) Reinhardt Mikstól.
Magyar és német költemények szavalása.

Jegyek elővetelben kaphatók Weisz A. nagytársadalmában, Károly-körút 26., térszede Andrássy-ut. 28. és 38. sz. alatt ugyanít a Somossy Mulató pénztáránál.

FOLIES CAPRICE.

Ma:
Die Familie Bernstein in Ostende.
Irta: CAPRICE.
Ezt megelőzi:
Bocskai traktéros.

Es
Der schöne Ulrich.
Clgánzene reggel 5 óráig a pompás teli kertben.

**Állandó
BÜTŐR
Kiadítás**

Budapesten, IV., Kecskeméti-utca 6. I. em.
Nemes és Lengyel
kártyos és bútortiparoknál.
Bútortiparok figyelmébe ajánljuk, hogy saját érdekükben tekintsek meg, mielőtt szükségüket beszereznek.
Nagy választék mindennemű modern háló-, ebédszalon stb., berendezésekben.
Elvállalunk terv utáni megrendeléseket.
Pontos kiszolgálás — Legszerűbb árak.

**BUDAPESTI
LÓVERSENYEK**

1901. május 6., 7., 9., 11., 12., 14., 16., 18., 19., 21. és 22-én.
Kézdele mindíg délután 3 óraker.
Belépti-jegy naponkint:

I. oszt. (Passepartout) urának	10 K.
I. " " hölgyeknek	6 K.
I. " " katonatiszteknek	6 K.
II. " " urak vagy hölgyeknek	2 K.
Allóhely a versenypálya közepén	60 f.

Egész évi (Saison-) jegyek 33 napra:
(Május 11 nap, aug. 11, október 11 nap.)
I. oszt. (Passepartout) urának 200 K.
I. " " hölgyeknek 100 K.

A májusi 11 napra:
I. oszt. (Passepartout) urának 85 K.
I. " " hölgyeknek 40 K.
I. " " katonatiszteknek 40 K.

A külön elkészített fogadási helyre a bohmakerek körébe belépti-jegy 11 napra 80 kor. május 5-től 12-ig 50 kor. május 14-től 22-ig 50 kor.
A totáljátékútközben azonban, mint eddig, ugyerután is szabadon léphetni. — Villamos vasutak egész a helyszíning közlekednek. — Katonaszoné; frissítő-helyek minden osztálynál.

Kevés gond!

!Kevés aggodalom!
nyugtalanítja az embert, ha

Budapesti Naplóra előfizet, mert nagy megnyugvást szerez az a tudat, hogy **2000 koronára** van biztosítva baleset ellen mindaddig, míg előfizetése érvényben van.
A Budapesti Napló minden előfizetőjén **ingyen biztosítja baleset ellen**

halál esetén **2000 korona erejéig, rokkantság esetén 2000 kor. erejéig.**
A biztosítás egész költségét a Budapesti Napló kiadói hivatala fedezt.

Mindenki annyi időre van ingyen biztosítva, amennyi időre előfizet. A biztosítást a manheimi biztosító-társaság magyarországi vezérképviselőse vezérképviseletében végzi. Minden előfizető, régi és új egyaránt, egy mint a következő jogérvényes biztosítást kötvényt kap:

Mannheimi biztosító-társaság Mannheimban. Magyarországi vezérképviselőse Budapest, VI., Komnitzer-utca 10.
Alapítóke: Nyolc millió marék. Erre befizetve: Két millió marék. Tartalék alap: Két millió marék. A részvényesek váltóiban a még be nem fizetett részvénykefejbén.

Balesetbiztosítási kötvény.

A Mannheimi biztosító-társaság biztosít jelen kötvény által, a tulajdoni általános feltételek mellett, T..... urnak

urának (lakóhely) (a név szádelésdíjleg beírandó) mint a Budapesti Napló előfizetőjének az elnállózáse esetére: Kétezer korona összeget, a munkaképessége életfogytiglani elvettése (teljes rokkantság) esetére: Kétezer korona összeget, vagy a baleset mértéknek megfelelő összeget. A biztosítás csak arra az időre érvényes, melyre az előfizetési díj nyfiztetett. — A biztosítás kezdődik az előfizetési díj postára adását, vagy kifizetését követő déli 12 óraker és végszódik az előfizetés lejártá után való napon déli 12 óraker.

Mannheimi biztosító-társaság magyarországi vezérképviseletéé Budapest.

Fényes, igazgató.
Előfizetési árak: egész évre 28 korona (14 fél), félévre 14 korona (7 fél), negyedévre 7 korona (3 fél) 50 kor., egy hónapra 2 kor. 40 fillér (1 frt 20 kor.).

Az előfizetési összegek a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalában lócszf-körút 18. küldendők.

Elégedetlenség lehetetlen!

Meg nem felelőért a pénz kifogás nélkül visszaadatik. **Gyermeköltönyök, iskolaiöltönyök nagyság szerint 4 frttól, matröz-öltöny 5 frt, felöltő 6 frt, Havelok egész halál 5 frt, mindig raktáron Rothberger Jakabnál, csász. és kir. udv. ruhaszállító Budapest, Váci-utca 6. sz.**

Magántisztviselő-sorsjegyek

Ára csak 1 korona. Húzás október 31. 1901. június 1-én.

Kaphatók a vasútiügyléti irodában, VII., Erzsébet-körút 27. és a dohánytársadalmában.

A falragasz.

Nincsen érdekebb látvány a fővárosban, mint a falragasz osztlop. Ami szórakozás és látvány, az ott a falragaszról hegyre elolvashatja az ember. De sokszor még szerencsés is lehet általa. Mert megtudja a falragaszokból, hogy a Hecht-bankháznál nyertek a 600,000, 200,000 koronás stb. és számtalan kisebb nagyból nyeresémet is ságy ott vásárol azonnal értéksorsjegyet, mert látja, hogy ott a szerencse. Vásároljon tehát osztlop-sorsjegyeit a Hecht-bankháznál Budapest, Ferenciek-teré 6. Húzás május 22. és 23-án. Egész sorsjegy 12 kor., fél 6 kor. negyed 3 kor., nyolcad 1 kor. 50 fillér.

Bámulatos hatása a készítmény és a

Margit-crème

Nem bíznanyi, sem élmot, sem más ártalmas anyagot nem tartalmaz.
Ára: nagy tégely 1 forint, kicsi 50 krajczár, szappan 35 kr., pudor 80 kr., arcvíz 50 kr.
Készítő: FOLDES KELEMEN. Aradon-Frásk. -Tórnok ú. Király- és Andrássy-ut. 28.

TARCSA GYÓGYFÜRDŐ VASMEGYÉBEN.

Glaubersó tartalmu szénsavdu források.
A leghuabb módszer szerinti berendezett pezsgő- és ásványvíz, valamint vasáforások. Kellemes, hűvös égjai; a kényelem minden igényének megfelelő olcsó lakások; villamvilágítás; a név szádelésdíjleg beírandó) mint a Budapesti Napló előfizetőjének az elnállózáse esetére: Kétezer korona összeget, a munkaképessége életfogytiglani elvettése (teljes rokkantság) esetére: Kétezer korona összeget, vagy a baleset mértéknek megfelelő összeget. A biztosítás csak arra az időre érvényes, melyre az előfizetési díj nyfiztetett. — A biztosítás kezdődik az előfizetési díj postára adását, vagy kifizetését követő déli 12 óraker és végszódik az előfizetés lejártá után való napon déli 12 óraker.

Évad május hó 26-tól szeptember hó 20-ig. Az évadoktól 10 nap 15-ig és augusztus 15-től szeptember 20-ig teljesen olcsóbb árak. Felvilágosításra szolgá és kivárató prospektus küld a fűrdőigazgatóság. Állandó fűrdőörvos: Dr. RICHTER ALAPÁR E. m. főorvos. Tarcsa-karoly-forrás különösen mint óvgyer járvány osztóp vázított ajánlatot. Megrendelése Tarcsa-fűrdő igazgatóságához és Budapestben Eötvös L. cs. és kir. udvari szállítóhoz (V. ker., Erzsébet-ter 8. sz.) intérendődik. Posta- és távirdu-áramlás helyben. Vasuti állomás: Felső-Égj. a szombathelyi-pinkafői vonalon. Rándulások. A női szertek bántalmak, székél, vérzés-nyáj, továbbá a gúzfási és emésztési szervek baját ellen kiváló orvosi tekintélyek ajánlják.

Most jelent meg a francia eredeti kiadással egyidejűleg!

ÖT ÉV ELETEMBŐL.
Irta:
Dreyfus Alfréd.

A 318 lapra terjedő vaskos kötetben Dreyfus Alfréd saját maga írta meg öt évig tartó szenvedését. Ez emlékiratban megvan Dreyfus Alfréd eltteltetésének, lefokozásának, hazatérésének története, ördög-szegeti rablásának Naplója, a lesgérvél felváltott levelezése, stb., nyolc eredeti rajzzal és kézírissal.

Ára 8 korona 50 fillér.
Kapható az Orsz. Közp. Községi Nyomda R-T-nál Budapestben, VI., Váci-körút 61. szám és minden könyvkereskedésben.

A hét színházi műsora.

	Nemzeti színház	M. Kir. Operaház	Vigszínház	Népszínház	Magyar Színház
d. n. Vasárnap este	Az ember tragédiája	Farsang utolja	Szilágyi borbély	Az arany kakas	Náni
	Farsang utolja	Szilágyi borbély	Ocskay brigadéros	Kisasszony feleségem	Erőkön felül

Mercurbank

BUDAPEST, IV. ker., Váci-utca 37.

Magy. kir. osztálysorsjáték.

Sorsjegyek az I. osztályhoz kaphatók.

1/1 sorsjegy ára	12.—	korona.
1/2	6.—	"
1/4	3.—	"
1/8	1.50	"

Pontos kiszolgálás!

Megrendelések legcélszerűbben postautalványon eszközöltnék.

Levélboríték-ujdonság!

A magy. kir. szab. levéledőboríték-gyár.
(Keleti szabadalma)

Budapest, VI. Eötvös-utca 20.

Szíves figyelmébe ajánlja szabadalmazott borítékait minden nagyságban, minőségben és minden alakban, úgy a közönséges, valamint a leg-elegánsabb kivitelben. Ismét elárúsított előnyben részesülnek képvisezőik minden nagyobb városban felvitelének.

A levéledőborítékaink előnyei a következők:

Kényelmes és gyors felbontása és vagy olló nélkül, az átlukasztott esik lezárítása által, az azon át nem csuszható levél és melléklete sérülésének kizárásával.

A levél kifosztása — a szabadalmazott borítékunk szerkezete és ragasztása által — lehetetlen.

A postabélyeg — melynek kelte peres esetben mint bizonyíték gyakran szükséges — sérületlen marad.

Mind emelőnyök mellett az árakra nézve a közönséges levélborítékok árával versenyeznünk.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP₁ PAP₂ PAP₃

1 öszeszajtható vastag 8 db	fr	1 acél sodrony ágybetét	5.—
kivethető matracok	10.—	1 lengyerű matrac	4.90
1 rongy paplan	1.80	1 ágyruha	12.—
1 prima	2.80	1 löszür	5.—
1 oachmir paplan	3.40	1 ablak köper függöny	8.—
1 satin	3.80	1 tunis	1.50
1 aliacs oachmir	4.80	1 gyapjú	4.50
1 selyem aliacs paplan	8.50	2 ágyl. 1 asztaltartó borot	5.50
1 fodros selyem ad. papl.	13.50	2 gyapjú	12.—
1 jó vázon paplan lepedő	2.—	1 nagy szobaszőnyeg	2.90
1 ágyl. ágyl.	1.80	1 ágyl. ágyl. L.	0.85
1 ágyl. ágyl. ágyl. ágyl.	2.50	1 ágyl. ágyl. L.	0.85
1 gyapjú	5.50	1 tapasztr. Ágyelöke	1.50
1 jó löpökör	1.60	1 m. jr. futószőnyeg	4.40
1 léli pokróc	4.60	1 m. jr. miniszőnyeg	7.75
1 szép falli szőnyeg	7.90		

GICHNER JANOS

paplan, matrac és kárpitosáru gyáros, szőnyeg, függöny, vasbutor sít. nagy rakára

Budapest, VII. Erzsébet-körút 20.

Arjegyzekek kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltnék, nem tetőző árak kicseréltnék, vagy a név visszatadatik.

Uj Kataphorese Uj gyógmód gyógmód

IDEG ÉS NEMI BETEGSÉGEK.

radikális gyógyítására legjobban ajánljuk

Dr. MITZGER

kiváló gyógyhatásairól elismert intézet

Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em

AKAR ELEGÁNS CIPŐT

egy legyen egy próba-ruhádat, miután minden cipőmért 1 évi írásbeli jótállást vállalok, ha az általam feltalált fríz kemencével vizsgálva vizsgálatot, melyet ingyen küldök. Ezennel kifejezem, hogy nem megfelelő cipőt vizsgálások és a pénz minden levonás nélkül visszazaadom. Merteknek elegendő, ha harisnyában egy papírlapra állva a talp lerajzoltatik. Kérje újbó szék képes arjegyze-nyében 30 kr. portó fizetésű.

Férfi víz, sima elpő, erős	3.—
Férfi víz, betétes, simon kívül	3.20
Elegáns víz, fűzős cipő	3.40
Divatós barna bagaria fűzős	3.80
Sálolacok fűzős v. eugon, gav. 4.	
Parisi divat boxall bőrű fűzős	
fejtűnő eleg. szabás, ang. varrt. 4.50	

Agulár Dávid fia Deák-tér és király-u. sarok.

A lakbérleti szabályok legteljesebb gyűjteménye!

Budapest székesfőváros

lakbérleti * * * szabályrendelete.

A kir./gazságügyminiszternek 4873/1894. I. M. E. számú rendelete

tekintettel a bírói gyakorlatra

valamint a vonatkozó bélyegtörvények és rendeletek.

Összegejtötte és tárgymutatóval ellátta

SCHOPF ENDRE

budapesti kir. albiró.

Ára 2 korona 40 fillér.

Megrendelhető:

Lampel Róbert (Wodiáner F. és Fiai)

cs. és kir. udvari könyvkereskedésben.

Budapest, VI., Andrassy-út 21.

Meghívó.

A magyar tudakozódó egyesületnek f. 1901. évi május hó 16-án délelőtt 11 órakor az egyesület hivatalos helyiségében (V., Nádor-utca 20. I. em.) megtartandó

rendes évi * * * közgyűléséhez.

Tisztelettel Tschögl Henrik egyesületi elnök.

Napirend:

- Az igazgatóság jelentése az egyesületnek a lefolyt évben kifejtett tevékenységéről;
- a pénzforgalmi kimutatás előterjesztése és a következő évre vonatkozó költségvetés megállapítása;
- a lefolyt évre vonatkozó felmentvény megadása;
- a tagoknak oly indítványai, melyek legalább 14 nappal a közgyűlés előtt az igazgatóság elé terjesztettek;
- 11 igazgatósági tagnak újból való megválasztása;
- a három tagu számvizsgáló-bizottság megválasztása.

BUTOR részletfizetésre!

Állami és városi tisztviselők, katonatisztek, egyháziak, valamint más hitelképes egyének kedvező fizetési feltételek mellett kapnak szilárd gyártmányú asztalos- és kárpitosbutorokat.

Bpest, Erzsébet-tér 18. sz.

Dósa Kálmán Sas-utca sarok, I. em.

Arjegyzekek 35 kr. levéljegy beküldése ellen bérmentve küld fennl. cég B. osztálya.

B EIFELD B ANKHÁZ B UDAPEST.

Károly körút 1 szám. Alapított 1874-ben.

Rendeljünk a legregibb budapesti bankháznál!

Az ezen hírlapban körülményesen hirdett osztálysorsjegyek bankházamban legcélszerűbben az összegnek postautalványon való előleges beküldése mellett kaphatók!

Árak: 1/4 sorsjegy 33 korona, 1/2 sorsjegy 66 korona, 1/1 sorsjegy 132 korona! Összeszeremény 13 millió 160.000 korona! Huzás már május 22-én.

Erzsi néni Szakácskönyvei

A legnépszerűbb és leghasznosabb szakácskönyvek, melyek a szakácsművészet egy-egy ágát mutatják ki részletesen és az idők szertint páratlanul állanak a szakácsművészet irrodalomban.

A hal és vadfőlé készítése elvárás köztel köztel 400 receptet a legkülönbözőbb halak, nemkülönben rákok, tengeri rákok, csigák, békák elkészítéséről. — Ára köve 2 korona.

A tészták könyve. Főtt és stilt tészták készítésének gyakorlati kézikönyve. Tartalma: borba való tészták, gombóc-félék, medvék, galuskák és rétekek, pudingok, kockok és kocsonyák, crémek, torták, teastütemények, cukor- és gyümölcsöntök. — Ára köve 2 kor.

Hogy kell főzni? A gyümölcs, főzelék sít. befőtt készítésének gyakorlati kézikönyve. Ára köve 2 korona.

Megrendelhető: Lampel Róbert (Wodiáner F. és Fiai) cs. és kir. könyvkereskedésben, Budapest, Andrassy-út 21. Kapható minden könyvkereskedésben.

PAPIER WLINSI

Több mint 30 évtizede csalhatatlan szer, hogy a mell bántalmait, náthát, nyakfájást, rheumatizmust, tozagszögést a leggyorsabb módon gyógyítsunk. Tossák a Wlinski nevet kértel.

Paris, 31 Rue de Seine, Paris.

Kapható Budapesten Török Józsefnél.

GUMMI-
és halhólyag küldékesek.
valódi francos és angol gyártmány, tel-
jesen biztos és ártalmatlan. Tossák a
1, 2, 3, 4, 5, 6 formát. Postarim ocsis-
távan 1.50 frtól 2.50 frig. Kapható a
Magyar Orvosi Múzeumában
Budapest, Kerepesi-út 32.
a Rókus körházal szemben.
Arjegyzekek ingyen, zárt borítékban.
10 frtyi megrendelésnél 20% engedmény.

BUTOROK

úgy készpénzért, mint részletfizetésre

a leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelig legújításosabban

Charenton és Fuchs testvéreknél, BUDAPEST, VI., Teréz-körút 8. Andrassy-út közelében. Képes arjegyzekek ingyen.

Képes * * * levelező- * * * lapok

a legkedveltebb budapesti színésznők brom-züst kivitteli arc- képeivel díszítve.

Páratlan szép gyűjtemény. Éddig megjelent 4 sorozat. Egy sorozat 12 dbot tartalmaz, ára bérmentes ajánlott küldésű 1 frt 80 kr. (3 E. 60 fl.). Az őszeg beküldése után küldi

„Budapesti Napló” kiadóhivatala

József-körút 18. sz.

Aki mind a négy sorozatot egyszerre hozatja, az 48 helyett 52 kópet kap.

A). Abrahányiné W. Margit Blaha Lujza Felekiné M. Flóra Gazsi Mariska Gombaszögi Margit Jászai Mari Kúry Klára Ligeti Juliska Szojzer Ilonka Vasquez M. grófné Vizvári Mariska Székely Irén.

SÁRKÁNYDEZSŐ

ELSŐ RANGU- GÍPÓ RAKTÁRA BUDAPEST

OLCSÓ SZABOTTÁRAK KÉPES ARJEGYZÉM

IV. Kossuth Lajos-utca 2 SZ. DIJTALANUL KÜLDETIK

ALAPITOTT 1880. NŐI-UR-ÉS GYERMEK-LÁBELI... ELISMERT-SZILÁRD ÉS ELEGÁNS KÉSZÍTMÉNYÜ TELEFON: 921.

Nemi betegségek, ideg-, bőr- és bármely nőibajok alapos gyógyítására legmelegben ajánljuk

Dr. KAJDACSY J.

v. cs. és kir. ezredorvos és kórház főorvos

Elektroterapeutikai rendelőintézetét.

Lakás május 1-től fogva

IV. Kiglyó-u. 5.

I. em.

Klotild-palota, átjáróház és lift.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7-8 óráig.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszolunk; esetleg gyógyszerokről is gondoskodva lesz.

